

Motiivi

3 • 2020 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

VOIMAUTTAVA

VALOKUVA

Sopii myös mummoille

KUNTOUTTAVA

TYÖTOIMINTA

Mainettaan parempi

LUE MYÖS

Norppien
ystävä
Saimaalta

Varallaolo
olikin
työaika

Gillar
sitt
skitjobb

JENNI POIKELUS

**HÄVETTÄVÄN
HAUSKA**

KULUTTAJA

TESTIVOITTAJA

2019

**Testivoittaja
Turvakasko NYT**

-40%

*Ammattiliiton jäsenenä saat lisäksi
10 % jatkuvan alennuksen.*

Vaihtoehtoja on monia — vain yksi on voittaja

Turvan Turvakasko ja liikennevakuutus ovat sekä hinnaltaan että bonuksiltaan Kuluttaja-lehden 8/2019 testivoittajia. Meiltä saat eniten vastinetta rahalle ja hymyn huulille, sillä myös asiakastyytyväisyytemme on tutkitusti parasta.

Nyt saat Turvakaskon vielä entistä edullisemmin.

Soita 01019 5109, varaa aika verkkotapaamiseen tai osta heti turva.fi

Turvakasko -40 %. Etu koskee yksityisasiakkaan henkilö- tai pakettiauton uutta Turvakasko-vakuutusta, jonka alkamispäivä on 1.4.-31.5.2020. Edun saa ensimmäisen vuoden vakuutusmaksusta. Ammattiliiton jäsenenä saat lisäksi 10 % jatkuvan alennuksen.

 turva
vakuutusyhtiö

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Etätyö yleistyy

Koronaepidemia jyllää ja ajaa monet työskentelmään kotiin.

Ilmastonmuutos

Mitä sinä voit tehdä työpaikallasi ilmaston eteen?

Lastensuojelun arki

Matala palkka, huono maine ja pula osajista hiertävät.

– Jo lapsena mietin, että uimahallissa olisi varmaan kiva työskennellä. Olin oikeassa.

PÅ SVENSKA

26

John Evelis jobb väcker reaktioner.

45

Dansen påverkade hennes yrkesval.

48

Appar passar inte för alla diskussioner.

08

Karri Etelä on kehittänyt Ulvilan uimahalliin energiatarvikkeiden energiaratkaisuja.

SISÄLTÖ

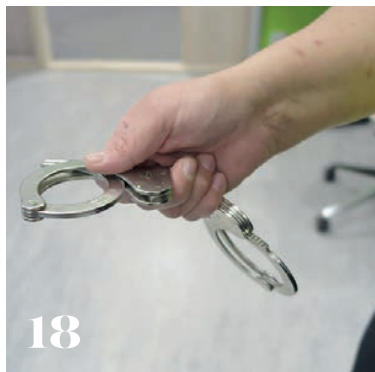
14

38

28

18

20

6

Puheentunnistus vie työt tekstin-
käsittelijöiltä HUSissa.

14

Valokuva voimauttaa vanhusten-
hoidossa Savitaipaleella.

18

JHL-opisto kouluttaa jäseniä
järjestyksenvalvojiksi.

20

JHL:läinen Ari Hölsä kolaa apu-
kinoksia saimaannorpille.

22

Väärännäköinen ja -kokoinen jää
työelämässä helposti paitsioon.

26

John Eveli ser till att avloppen
drar i Närpes.

28

Hullutteleva koomikko Jenni
Poikelus uskoo kohtaloon.

35

Palkat nousevat ja kikyille kylmää
kyytiä sopimusneuvotteluissa.

48

Arbetsplatserna behöver digitala
spelregler.

PALSTAT

25 Raati

36 Minä numeroina

44 Laki

47 Kysy ihmeessä

50 Kolumni

KOLME JUTTUA KORONASTA:

LOMAUTUS UHKAA

Korona lisää lomautettujen
määrää yksityisellä ja julki-
sella sektorilla. **Sivu 7**

HUOLI KASVAA

Korona saattaa lisätä pelkoa
ja ahdistusta. Ota silti rau-
hallisesti! **Sivu 25**

TYÖEHDOT JOUSTAVAT

Korona, valmiuslaki ja työ-
velvoite vaikuttavat työ-
ehtoihin. **Sivu 34**

200
tuhatta
jäsentä

Me teemme sen yhdessä!

ARVOISAT JHL:LÄISET. Elämme poikkeuksellisia aikoja. Kiinasta lähtenyt koronavirus on saanut koko maailman polvilleen, ja nyt on meidän vuoromme miettiä, miten nousemme yhdessä jaloillemme.

Kun Suomi sulkee oviaan, rajoittaa sosiaalista kanssakäymistä ja ohjeistaa etätööhön, Te JHL:läiset pidätte yhteiskuntaamme pystyssä. Teidän ansiostanne sairastuneita voidaan hoitaa puhtaissa tiloissa puhtain välinein. Teidän ansiostanne yhteiskunnan elintärkeissä tehtävissä olevat pääsevät töihin, koska Te hoidatte heidän lapsensa. Teidän ansiostanne hoitolaitoksissa saadaan tänäänkin ruokaa puhtaista astioista. Teidän ansiostanne jokainen työpaikalleen matkaava pääsee töihin. Voisin jatkaa tätä listaa loputtomiin. Ilman Teitä Suomi ei selviytyisi.

Jokainen Teistä on valmis altistamaan itsensä vieraille taudille, jotta yhteiskuntamme voi pyöriä. Iso osa Teistä ei voi jäädä etätöihin, vaan Teitä tarvitaan siellä, missä tartuntariski on suurin. Siitä huolimatta Te tulette tänäänkin töihin.

Tilanne pelottaa ja askarruttaa jokaista. Siksi me JHL:ssä teemme kaikkemme tukeaksemme Teitä, jotka työskentelette etulinjassa altistaen itsenne virukselle. Poikkeusoloissa työnantaja voi vaatia venymään ja tehdä ratkaisuja, jotka vaikuttavat Teidän arkeenne. Siksi me JHL:ssä pyrimme takaamaan, että Teillä on käytössänne ajantasaista tietoa. Teidän palveleminen on meille ykkösasia.

Samalla, kun Te taistelette virusta vastaan, on meidän muiden noudatettava kaikkia Suomen hallituksen antamia ohjeita, jotta Teidän työnnne helpottuu. Jokaisen on muistettava vastuunsa, jotta mahdollisimman harva sairastuu ja tarvitsee hoitoa.

Liian usein unohtamme arvostaa niitä, joiden ansiosta voimme elää huolettomasti. Poikkeus-tilanteessa tämä korostuu. Nyt on aika kiittää jokaista Teistä. Kiitos, että olette. Kun muuttaman kuukauden kuluttua katsomme taaksepäin, haluan todeta: Me teimme sen yhdessä!

PÄ
SVENSKA
motiivilehti.fi

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava
lehti
ilmestyy
10.6.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö Maarit Uusikumpu / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen, Hellevi Raita ja Marina Wiik / Taitto ja trafikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheita-tapahtuma / Medimyyni Saarsalo Oy, santeri.selin@saarsalo.fi, 044 238 0511 tai mikko.salmensuu@saarsalo.fi, 044 777 5112 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino PunaMusta, Forssa 2020 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

HUS irtisanoo tekstinkäsittelijöitä

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tekstinkäsittelijöitä uhkaa joukkoirtisanominen kevään aikana. Syynä on HUSin käyttöön ottama uusi puheentunnistusteknologia, joka vähentää merkittävästi töitä.

- Tekstinkäsittelyssä työskentelee noin 300 henkilöä, ja vähennystarve on työnantajan ilmoituksen mukaan 180, kertoo pääluottamusmies **Kalevi Kannisto**.

Monet tekstinkäsittelijöistä ovat työskennelleet HUSin palveluksessa vuosia, jopa vuosikymmeniä. Noin puolet työskentelee etänä enimmäkseen kotoa käsin.

Kymmenkunta tekstinkäsittelijää jää lähiaikoina eläkkeelle. Lisäksi 16 määräaikaisen työsuhde loppuu.

- Tekstinkäsittelyyn jää noin 60. Ruotsinkieliset ovat paremmassa asemassa, sillä ohjelmasta ei ole toistaiseksi ruotsinkielistä versiota.

Kannisto toivoo, että HUS kantaa vastuunsa ja selvittää huolellisesti kaikki mahdolliset tehtävät, joihin tekstinkäsittelystä vapautuvia voidaan perehdytyksen ja koulutuksen jälkeen sijoittaa.

- Jos joudutaan irtisanomisiin, se on tehtävä hallitusti ja vastuullisesti. Pitkien irtisanomisaikojen lisäksi tulee käyttää erorahaa irtisanottavien tilannetta helpottamaan, hän vaatii.

Kiireestä on tullut työpaikkojen uusi arki. Miksi?

Työsuojeluvaltuutettu *Jarmo Nummenpää Husarissa 1/2020*

Kuntoutus kannattaa

Yli puolet ammatilliseen kuntoutukseen osallistuneista oli kolme vuotta kuntoutuksen päättymisen jälkeen töissä ja onnistunut välttämään työkyvyttömyyseläkkeen. Kuntoutuksen osallistumattomilla vastaava luku oli 30 prosenttia.

Tulos perustuu julkisen sektorin eläkevakuuttajan Kevan kokoamiin rekisteritietoihin.

Tyypilliset ammatilliseen kuntoutukseen osallistujat ovat terveysalalla työskenteleviä naisia, joilla on joko tuki- ja liikuntaelsairauksia tai mielenterveyden häiriöitä.

Kolme neljästä kuntoutukseen osallistuneesta koki sen melko tai erittäin hyödylliseksi, joka neljännen mielestä kuntoutuksesta ei ollut hyötyä.

Yhteensovitus sujuu perheissä

Työn ja perheen yhteensovitus toimii useimpien vanhempien mielestä erittäin tai melko hyvin. Tämä käy ilmi Väestöliiton perhebarometrissa 2020.

Suurimmat haasteet liittyvät vaativaan ja uuvuttavaan työhön. Myös pitkät työpäivät, epäsäännölliset ja ennustamattomat työajat sekä pitkät työmatkat hankaloittavat yhteistä perhearkea.

Työpäivien ja -matkojen pituus verottaa etenkin isien aikaa perheen kanssa. Äidit puolestaan valittivat vaativan työn vievän voimia.

Työn ja perheen yhteensovittamista helpottavat parhaiten itselle sopivat ja joustavat työajat, työyhteisön ja esimiehen tuki, isovanhempien apu lastenhoidossa sekä mahdollisuus etätöihin.

90 %

Työn ja perheen yhteensovittaminen onnistuu valtaosalta hyvin.

1/3

Joka kolmannen isän mielestä pitkät työpäivät hankaloittavat arkea.

13 000

Väestöliiton perhebarometriin vastasi noin 13 000 henkilöä.

Kriisipaketti syntyi vauhdilla

Koronaepidemian takia työmarkkinoille laadittiin kriisipaketti, joka parantaa yritysten toimintaedellytyksiä ja vähentää henkilöstön irtisanomis-tarvetta. Paketista sopivat työmarkkinakeskusjärjestöt, ja eduskunta käsitteli tarvittavat lakimuutokset pikaisesti.

Pakettiin sisältyy muun muassa yhteistoiminta-neuvotteluajkojen lyhentäminen viiteen päivään entisen kuuden viikon sijasta. Myös lomautus-ilmoituksen jättöaika lyhenee viiteen päivään.

Jatkossa lomautusoikeus koskee myös määrä-aikaisia työntekijöitä.

Pakettiin sisältyy työttömäksi ja lomautetuksi joutuneen toimeentulon vahvistaminen. Työttömyys-turvan omavastuu-aika poistuu, eikä työttömyys-turvan enimmäisaika kulu lomautuksen aikana.

Lakimuutokset koskevat yrityksiä ja järjestöjä mutta eivät julkisen sektorin työnantajia. Ne ovat voimassa kolme kuukautta.

Työurat pitenevät

Palkansaajat jäivät viime vuonna työeläkkeelle keskimäärin 61,5-vuotiaana, ilmenee Eläketurvakeskuksen tilastosta. Se tarkoittaa, että työeläkkeelle siirtyminen myöhentyi reilulla kahdella kuukaudella vuodesta 2018.

Vanhuuseläkkeelle siirtyi 44 500 henkilöä, mikä on liki kymmenen prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden väheneminen johtuu vuoden 2017 eläkeuudistuksesta, joka korotti vanhuuseläkkeen alaikäraja.

Keskimääräinen eläkellesiirtymisikä on noussut vuosituhaten alusta lähtien 2,7 vuodella. Tavoitteena on, että viimeistään vuonna 2025 työeläkkeelle siirtyt-täisiin keskimäärin 62,4 vuoden iässä.

Arkea käynnisti yt:t

Turun kaupungin omistama Arkea oy käynnisti maaliskuun alussa koko henkilöstöä koskevat yt-neuvottelut. Yhtiön ilmoituksen mukaan säästöjä pyritään löytämään ensisijaisesti muuten kuin irtisanomalla henkilöstöä.

Syynä yt-neuvotteluihin on yhtiön heikentynyt tulos. Sen liikevaihto laski viime vuonna neljänneksellä, ja liiketulos painui 0,5 miljoonaa euroa tappiolle.

Viime syksynä yritys halusi vaihtaa Avaintes-sin edullisempaan työehtosopimukseen. Se olisi laskenut henkilöstön palkkoja jopa kolmanneksella.

JHL:n työtaistelutoimien tuloksena solmittiin Avaintaan pohjautuva paikallinen sopimus, joka säilytti henkilöstön palkat, kokemukselliset ja vuosilomat ennallaan.

Arkea tuottaa ruoka-, puhtaanapito- ja kiinteistön-huoltopalveluja. Sen palveluksessa on noin tuhat työntekijää, joista suuri osa on JHL:n jäseniä.

3 X KORONA

Ahdinko syvenee

Koronaepidemian kustannukset kunnille ovat Kuntaliiton arvion mukaan noin 1,5 miljardia euroa vuonna 2020. Virus-epidemian takia kunnallis- ja yhteisö-verotulot putoavat noin 700 miljoonaa euroa ja sote-menot kasvavat noin 400 miljoonaa. Lisäksi muut koronan vaikutukset heikentävät kuntien taloutta sadoilla miljoonilla.

Moni lomauttaa

Eduskunnan hyväksymän poikkeus-lain takia kunnat ovat sulkeneet uima- ja sisäliikuntapaikat, kirjastot, museot ja muut kulttuurilaitokset. Lisäksi monissa kouluissa ja oppi-laitoksissa on siirrytty etäopetukseen. Hallitus on vedonnut, että kunnat eivät lomauttaisi henkilöstöään, vaan etsi-sivät työntekijöille korvaavia tehtäviä. Osa toimiikin näin, mutta monin paikoin yt-neuvottelut on jo aloitettu. Valtio-sektorilla lomautuksista ovat ilmoit-taneet ainakin Finavia, VR ja Leijona Catering, joissa työskentelee runsaasti JHL:n jäseniä.

Tuki tarpeen

Hallitus on sitoutunut antamaan tukea koronan takia ahdinkoon joutuneille matkailu- ja palveluyrityksille. Saman-tapaista tukipakettia vaaditaan kun-nille. Valtionosuuksien kasvattaminen ja kevään lisätalousarvion yhteydessä päätettävä tuki olisivat toimivia keinoja kattaa koronasta kunnille aiheutuvia lisämenoja. Kuntaliitto vaatii myös jää-dyttämään hoitajamitoituksen ja oppi-velvollisuusajan korottamisen, joista aiheutuu satojen miljoonien kustan-nukset kunnille lähivuosina.

Lisää: Kuntaliitto.fi

Ulvilan uimahallin palkittu ideanikkari

KARRI ETELÄ kertoo työnteon sujuvan, kun työkaveriin voi luottaa täysillä. Hän antaa isot kiitokset työparilleen Arto Heppolaiselle.

Kun uimahallit koronaepidemian jälkeen avautuvat, on niihin taatusti turvallista mennä polskimaan. Siitä pitävät huolen näkymättömän tehokkaat ammattilaiset, jotka pitävät uimahalleissa mellastavat pöpöt kurissa.

teksti Saija Heinonen kuvat Tomi Glad

UIMA-ALTAIDEN alapuolella aukeaa ihan oma maailmansa. Altaista vesi kiertää valtaviin painehiekkasuodattamiin, joihin jäävät isoimmat epäpuhtaudet.

Yöllä puhdistusrobotti hiipii altaan pohjalla ja ahmii sieltä sisuksiinsa päivän aikana kertynyttä tönköä. Ulvilan uimahallin vastaava laitosmies **Karri Etelä** ottaa vielä näytteen allasvedestä ennen uimahallin avaamista. Hän tarkistaa myös että veden kloori- ja pH-arvot ovat kohdillaan.

Hän käy tarkasti läpi suodatukseen, puhdistukseen ja kemikaalien annosteluun liittyvien koneiden ja analysaattorien toimivuuden.

- On meidän laitosmiesten vastuulla varmistaa, että kaikki on kunnossa. Altaita ei avata, jos jotain on pielessä. Emme ota pienintäkään riskiä siitä, että joku sairastuisi, Etelä vakuuttaa.

Paljon vartijana

Karri Etelän pääasialliseen työpisteeseen on sijoitettu valtavia säiliöitä, mittareita ja laitteistoja, paljon erilaista tekniikkaa ja metritolkulla risteileviä putkistoja. Työtilan sijainti on erityisen mielenkiintoinen, harvempi tekee töitään uima-altaiden alapuolella.

Tosin työpäivän aikana Etelä on aina valmiina säntäämään myös kiinteistön muihin kohteisiin. Työvuoron aikana askelia voi kertyä jopa 10 000.

Nopea reagointi erilaisiin hälytyksiin on tärkeä osa työtä. Vuorossa oleva huoltomies on koko ajan aistit valppaina tarttumaan toimeen, jos ongelmia tai vikakatsuja tulee.

- Vastuualuettani on vesipuolen lisäksi koko kiinteistön ylläpito ja hoito, Etelä summaa.

Hänen työnkuvansa on hyvin monimuotoinen. Nuorena Etelä kouluttautui puuseppäksi. Ja koska puuseppää aina tarvitaan, on taidoille käyttöä myös nykyisessä työssä.

- Silloin tällöin nikkarointityölle on tarvetta. Esimerkiksi kun saunan lauteet jostain syystä repsottavat.

Pian kymmenen vuotta uimahallityötä tehnyt Etelä kertoo, että kokemuksen myötä hommat hoituvat tilanteessa kuin tilanteessa.

- Tämä työ vaatii tarkkuutta ja itsekuria. Tietyt rutiinihommat on hoidettava automaattisesti, mutta koko ajan täytyy olla varautunut myös ongelmiin.

Eivätkä pahitteeksi ole palveluulttius ja valmius oman työn kehittämiseen. Nämäkin vaikuttavat Etelällä olevan verissä.

Ekologinen kehittäjä

Etelä pyöritteli jo nuoruudessa ajatusta siitä, miten hienoa olisi joskus työskennellä uimahallissa. Kotipaikkakunnalle Keuruulle avattiin 80-luvun alussa uimahalli, jonka laitosten miesten työtä hän ihaili.

- Kun aloin käydä siellä enemmän, ajattelin että tuollaisesta työstä minäkin pitäisin.

Ajatukset etenivät kohti ammattia kymmenisen vuotta sitten, jolloin Etelä muutti Poriin ja kouluttautui uudelle alalle. Kun työpaikkaa sitten tarjottiin Ulvilan uimahallista, vastausta ei tarvinnut kauan miettiä.

Työtään hän pitää arvossa. Niin suuressa arvossa, että on sydämestään paneutunut kehittämään sitä.

Etelä on omasta aloitteestaan lähtenyt viemään uudistuksia eteenpäin.

- Vuosien varrella olin alkanut miettiä, miten tämän meidän hallin saisi pyörimään energia- tehokkaammin ja taloudellisemmin. Se on tosi tärkeää näinä aikoina, kun ekologiset arvot ovat pinnalla ja säästöt ovat päivän sana.

Tämän miehen kyseessä ollessa pohdinnat eivät jääneet vain puheeksi ja ideoiden ilmaan heitellyksi. Ensimmäisenä Etelän ajatuksista kopin otti hänen kollegansa **Jari Hottinen**.

UIMAVEDESTÄ OTETAAN omavalvonta-näytteet joka päivä. Kerran kuussa toimitetaan lisäksi viranomaisnäyte laboratorioon tutkittavaksi.

Mitä Karri tekisi?

Mitkä asiat hyödyttäisivät uimahallikävijöitä ja tekisivät käynneistä vielä entistään mukavampia? Karri Etelä kehitti Motiivin pyynnöstä viisi ideaa.

Teemapäivät

"Toisinaan voisimme järjestää erilaisia teematapahtumia ja -päiviä, esimerkiksi erilliset lasten- ja naistenpäivät. Etenkin vain naisille tarkoitetut päivät saattaisivat olla hyödyksi ujoimmille ja aremmille ja myös osalle maahanmuuttajista."

Uikkarikuivain

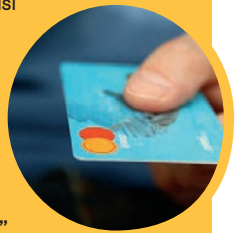
"Märkä uimapuku vain rumpuun, kansi kiinni ja 10 sekuntia niin uikkari on 90 prosenttisesti kuiva."

Tämä, jos mikä, on asiakaspalvelua. Olemme ensimmäisenä satakuntalaisena uimahallina juuri asentamassa tällaista. Ensin naisten pukuhuoneeseen ja kun saamme käyttökokemuksia, niin sitten myös miesten puolelle."

Maksa mitä jaksat

"Maksa mitä haluat -päivä voisi olla samalla avoimien ovien päivä, jolloin pääsisi tutustumaan kaikkeen, mitä meiltä löytyy. Maksat mitä haluat. Käynti voi olla jollekin 50 sentin arvoinen, mutta joku voi arvostaa sen peräti kympin tai kahden arvoiseksi."

Pesuaineet hallin puolesta

"Monille merkittävä asia, toisille pikkujuttu. Mutta jos saippua on unohtunut kotiin, on kätevää, että pesuainepumput löytyvät pesutiloista."

Ihanan lämmintä!

"Monet ihmiset pitävät lämpimästä. Voisimme järjestää sellaisia päiviä, jolloin jonkun altaan vesi olisi tavallista lämpimämpää."

-Ison altaan tyhjentämiseen kuluu noin kolme päivää.

Miehet innostuivat tosissaan pohtimaan ja listaamaan kehittämiskohteita, joita olisi oikeasti mahdollista ja järkevää muuttaa. Kun esimiehetkin hyväksyivät ideat, kaksikko teki aloitteen Ulvilan kaupungille.

- Yhdistimme aloitteeseen useita ehdotuksia. Osa ei edes maksa juuri mitään. Ja niihin kalliimpiinkin investoimalla säästämme jo muutaman vuoden kuluessa sievoisia summia, Etelä kertoo ja viittaa päteviin kustannuslaskelmiin.

Asiat etenivät vauhdilla. Joitain parannustöitä on jo päästy aloittamaan, kuten kiertovesipumppujen uudelleenohjaus ja led-lamppujen vaihtaminen entisten energiasyöppöjen tilalle.

Miesten tekemä kehitystyö ei jäänyt huomaamatta, tunnustusta sateli roppakaupalla.

Ensin Ulvilan kaupunki myönsi Etelälle ja Hottiselle aloitepalkkion. Vielä isompi palkinto tuli tämän vuoden helmikuussa uimahalli- ja kylpylälalan jokavuotisessa pääjuhlassa, jossa Etelä kävi pokkaamassa kautta aikain ensimmäisen innovaatiopalkinnon.

- Kyllä se oli yksi työelämäni hienoimpia hetkiä, kun korkeimmalta taholta sai arvostusta. Silloin tiesin, että en tee tätä työtä turhaan.

- Kun saan asiakkailta kiitosta hyvin tehdystä työstä, on se minulle tosi arvokasta.

Vaaran ainekset

Suojaimet ja mallit ovat parhaita valtteja, kun ollaan tekemisissä uimahallikemikaalien kanssa. Natriumhypokloriitti eli tuttavallisemmin kloori on paras bakteerien ja virusten tappaja, ja rikkihapon tehtävänä on säätää veden pH-arvoa. Polyalumiinikloridi puolestaan sitoo lika-partikkeleita kiinni toisiinsa, jolloin ne jäävät hiekkasuodattimiin.

- Aineet aiheuttasivat pahaa jälkeä, jos niitä joutuisi vähääkään paljaalle iholle, Etelä kuvailee.

Työhön tulee ajan myötä tietty rutiini, mutta ajatus on pidettävä tiukasti siinä, mitä on tekemässä. Niin kiire ei koskaan saa olla, etteikö suojarusteita ehtisi pukea. Kemikaalit eivät Etelälle ole koskaan aiheuttaneet vaaratilanteita.

Huonosti olisi voinut sen sijaan käydä eräänä lauantaiaamuna vuonna 2014, kun paikallinen uimaseura oli treenaamassa ennen hallin avaamista. Etelä kuuli oudon äänen, jonka jälkeen palokellot alkoivat kilistä.

- Paikallistin välittömästi lieskojen leimuavan sähköpääkeskuksessa ja sökösyin jauhesammuttimen kanssa paikalle, Etelä kertoo jännittävää ja vaarantäyteistä hetkeä.

Hän sai palon taltutettua. Palokunta oli paikalla hetkessä, mutta hätää ei enää ollut. Ainekset olivat ilmassa isoonkin katastrofiin. Etelä palkittiin hienosti hoidetusta sammutustyöstä.

Etelä järjesteli lisäksi palon jälkeen korjaustöiden organisoimnin niin sujuvasti, että uimahalli oli käyttökunnossa jo seuraavana päivänä! □

TYÖVUORON KULUESSA Karri Etelä saattaa löytää itsensä vaikka altaan pohjasta. Tässä korjataan altaasta lähtevän kierto-veden imusiivilää.

AMMATTINA Huoltomies

TYÖPAIKAT
talo- ja kiinteistötyöt,
valtio, kunnat

KOULUTUS
useita eri polkuja: toisen
asteen tutkinto, oppisopimus,
näyttötutkinto

TYÖAIKA
tyypillisesti 6.00-17.00,
mutta myös iltaisin ja
viikonloppuisin

ALAN TULEVAISUUS
vakaa, kiinteistöjen
huollon tarve on jatkuva

Asuin- ja muiden rakennusten on säilyttävä kunnossa, joten kiinteistöjä on hoidettava ja huollettava kaikissa tilanteissa, myös poikkeusoloissa. Muuten seurauksena saattaisi olla asumis- tai työolojen muuttuminen epäterveelliseksi ja jopa vaaralliseksi.

Koronaviruspandemia laittaa luonnollisesti punnitsemaan kiinteistöhuollon töiden kiireellisyyttä. Huoltotöiden tärkeysjärjestystä pitää arvioida tarkasti. Muun muassa Kiinteistöliitto ohjeistaa sivuillaan, että COVID-19-tartuntojen ehkäisemiseksi tulee harkita kaikkia huoneistoissa ja yleisissä tiloissa käyntejä: ovatko ne välttämättömiä, vai voidaanko esimerkiksi ei-kiireellisiä töitä siirtää myöhemmäksi.

Vain pikaisia toimenpiteitä edellyttävät työt luetaan nykytilanteessa välttämättömiksi, esimerkiksi vuotavat hanat, viemäritukosten avaaminen ja vesivahinkojen kaltaiset ongelmat, jotka ovat välttämättömiä korjata lisävahinkojen rajaamiseksi.

Yleisissä tiloissa tarpeelliset työt pyritään suorittamaan tilojen ollessa joko suljettuna tai käytön ollessa mahdollisimman vähäistä.

Lähikontaktia asiakkaaseen vältetään tällä hetkellä huoltotöiden aikana. Asiakasta kehoitetaan mahdollisuuksien mukaan poistumaan tilasta huollon ajaksi tartuntariskien minimoimiseksi.

★ Sinut on kutsuttu mukaan!

TÄHTIAMMATTILAISET

JHL järjestää historiansa suurimman tapahtuman 23.–24. lokakuuta 2020 Tampere-talossa!
Luvassa on huippupuhujia, upea illtagaala sekä sadoittain oman alasi tähtiammattilaisia.

Pe 23.10. ohjelman keskiössä on tulevaisuuden työelämä.

Tarja Halonen
presidentti

Perttu Pölönen
keksijä ja yrittäjä

Marja-Liisa Manka
työhyvinvoinnin asiantuntija

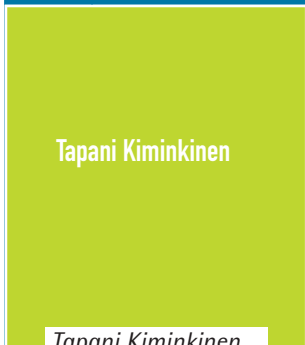

Päivi Niemi-Laine
JHL:n puheenjohtaja

Anna Puu
illtagaalaan tähti

La 24.10. ohjelmassa mm. panelikeskustelu: Työura elämän kokonaisuudessa. Keskustelun jälkee päivää jatkuu ammattialoittain.

Tapani Kiminkinen

Tapani Kiminkinen
lääkäri, tietokirjailija

Kari Kanala
pappi

Miia Malvela
Liikkuva aikuinen -hanke

Kaisa Paajanen
työelämäasiantuntija

Anne Ranta
työympäristötoimitsija

Lisätietoja: jhl.fi/ammattialafoorumi2020 Ilmoittaudu: jhl.fi/kurssit

Ohjelma täsmentyy tapahtuman lähestyessä.

Matkalla ehjäksi

Jokainen meistä haluaa tulla nähdyksi kokonaisena ja arvokkaana itsenään. Lempeän katseen voi oppia vielä mummoiässä.

teksti Ulla Puustinen kuvat Miina Savolainen,
Suvanto-työryhmä ja JHL-kuvapankki

OSA TOIMINTAKESKUS SUVANNON naisasukkaista ja työntekijöistä teki viime syksynä ruskaretken Savitaipaleella. Se kuului voimauttavan valokuvan työpajatyöskentelyyn.

Kuinka valitsemme katsoa toista ihmistä? Arvostelen ja tuomitsen vai lempeän hyväksyvästi ja arvostan? Katse kertoo paljon meistä itsestämme - enemmän kuin katseemme kohteista.

Näillä mietteillä käynnistyi Toimintakeskus Suvannon Naiseuden voima -hanke viime syksynä. Suvanto on Savitaipaleella sijaitseva vanhusten hoivakoti, joka tarjoaa palveluasumista ja tehostettua palveluasumista runsaalle 40 asukkaalle.

Suvannon miesasukkailla on viikoittain kokoontuva SPR:n ukkokerho, mutta naisilta puuttui oma juttu. Yhdessä päädyimme Voimauttavan valokuvan menetelmään, kertoo sosionomi **Marianne Torikka**. Hän vastaa Suvannon vanhusosiaalityöstä ja vetää toimintakeskuksen vapaa-ajan toimintaa.

Toimintakeskus sai Suomen Kulttuurirahastolta Taidetta hoitolaitoksiin -apurahan. Se riitti hyvin neljään työpajaan ja viiden kuukauden ohjattuun työskentelyyn menetelmän kehittäjän, valokuvaaja ja sosiaalikasvattaja **Miina Savolaisen** kanssa.

Pian kuusi Suvannon asukasta, keski-ikältään reippaasti yli 80 vuotta, olivat ruskaretkellä toimintakeskuksen lähiympäristössä Savolaisen ja Torikan kanssa.

Myös kaksi Suvannon hoitajaa, vuodenvaihteessa geronomeiksi valmistuneet **Katja Mälkiä** ja **Katja Kuitto** osallistuivat hankkeen toteutukseen.

Meillä kummallakin on vuosien työkokemus Suvannossa, mutta silti työmenetelmä avasi ihan uusia puolia asukkaista. Oma ymmärrys lisääntyi, ja tuntuu kuin asukkaat olisivat tulleet entistä läheisemmiksi, kaksikko sanoo.

Valokuvia merkkihetistä

Työpajoissa jokainen osallistuja sai pohtia omaa elämänsä kaartaan ja etsiä valokuvistaan lohduttavia ja kannattelevia kuvia, jotka auttoivat näkemään oman elämän lempeämmin.

- Luokkakuvia, rippikuvia, hääkuvia - kuvia elämän tärkeistä hetkistä. Jokainen sai valita itselleen merkityksellisimmät, kertoo Torikka.

Ihan alkuun asukkaat kursailivat, mutta kauan ei tarvinnut mummoja houkutella.

- Työskentely alkoi aamiaisen jälkeen ja jatkui kello 16:een. Välillä käytiin lounaalla, mutta iltapäivänokoset jäivät monelta väliin, kertoo Katja Mälkiä.

Kuvista koottiin oman itsen rakastamisen elämäntarina. Mälkiä ja Kuitto auttoivat asukkaita kuvien suurentamisessa, leikkaamisessa ja albumien kokoamisessa. Samalla he olivat ehdoitta hyväksyviä katseita, antoivat tilaa tunteille ja iloitsivat ja surivat asukkaiden kanssa kuvien äärellä.

Joistain kuvista katsoi yksinäinen ja näkymätön lapsi - suloinen ja rakastettava, jonka silmistä kukaan ei ollut aiemmin lukenut, miltä hylätyksi tuleminen tuntui. Nyt sekin tunne sai nimen ja hyväksynnän.

ILOA ALBUMISTA. Suvannon asukas Aune Laari ja hänen omaisensa Camilla Tiainen tutkivat Saarisen elämäkkaerialbumia. Se syntyi voimauttavan valokuvan työpajassa.

Tärkeintä on omaksua lempeä katse.

Apusilminä toisillemme

Voimauttava valokuva tuli laajemman yleisön tietoisuuteen parikymmentä vuotta sitten, kun Savolainen toteutti valokuvaprojektin lastensuojelun asiakkaiden kanssa. Syntyi palkittu kuvakirja ja näyttely Maailman ihanin tyttö.

Kyseessä on vallankumouksellinen menetelmä, sillä se antaa päätäntävällän kuvattavalle. Kuvaajan on kuultava, mikä kuvattavalle on tärkeää ja miten häntä saa kuvata.

Kun kuvia sitten katsotaan yhdessä, omista ja toisten kuvista ja ihmisten niille antamista merkityksistä saa sanoa vain hyviä ja vilpittömiä asioita.

- Olemme apusilminä toisillemme, kun opettelemme lempeää katsomisen tapaa.

Valokuvat ja valokuvaaminen ovat väline, mutta eivät välttämätön osa prosessia.

- Kuvien avulla voi opetella muuttamaan omaa katsomisen tapaa, mutta se toimii myös ilman niitä. Tärkeintä on oppia näkemään itsensä ja muut rakastavasti ja arvokkaina, Savolainen sanoo.

Asiantuntijan on herkistytävä

Sosiaali- ja terveydenhoidossa on nykyisin iso joukko asiakkaita, jotka bumerangin lailla kiertävät asiantuntijalta toiselle ja käyttävät paljon palveluita. Heillä on syvempi kuulluksi ja nähdyksi tuleminen tarve, joka ei vastaanotolla täyty.

Voimauttavan valokuvan menetelmän omaksuminen auttaa asiantuntijaa näkemään ihmisen häiriöiden ja oireiden takaa, uskoo Savolainen.

Kun menetelmää soveltaa hoito- ja hoivatyöhön, se tarkoittaa hoitajan ja hoidettavan keskinäisen valtasuhteen muuttumista. Valta ongelman tai tavoitteen määrittelyyn ei ole enää hoitotyön ammattilaisella, vaan hoidettavalla.

Sama pätee lääkärin ja potilaan ja sosiaaliohjaajan ja päihdekuntoutujan väliseen suhteeseen.

Asiantuntijalta muutos vaatii herkistymistä, halua kuulla ja nähdä, mikä on toiselle tärkeää.

- Prosessissa asiantuntija ei kehittä potilasta tai asiakasta haluamaansa suuntaan, vaan itseään ja tapaa nähdä ja kohdata muut.

Muista, tunteet tarttuvat!

Savolaisen kehittämä työote rikkoo monia ammatillisuuteen liitettyjä myyttejä - esimerkiksi sitä, että hoitotyössä tulee välttää tunteita.

Usein väitetään, että kuormitumme vähemmän kun pidämme yllä ammatillista etäisyyttä asiakkaaseen tai potilaaseen.

- Nykytietämys ihmisen neurobiologisesta perustasta väittää muuta. Olemme rakentuneet pelaamaan toistemme tunteita ja fysiologista tilaa.

Hoitajan positiiviset tunteet, kuten kiinnostus ja ilo kohtaamisesta, tarttuvat hoidettavaan, samoin varautuneisuus ja epäluottamus.

KUVIEN ÄÄRELLÄ. Marianne Torikalla (vas.) sekä Rauha Saarisella ja Sinikka Inkilällä riittää puhuttavaa valokuvista ja niiden herättämistä tunteista.

- Vaikka tarkoitamme hyvää, saattaa väärin ymmärretty ammatillisuus estää auttamisen.

Savolaisen neuvo hoitotyön ammattilaisille on luopua omista näkemyksistä ja yrityksistä määrittellä, mikä on toiselle hyväksi.

- On huojentavaa, kun ei tarvitse tietää toisen puolesta. Se tukee myös kuormittavassa ja vaativassa hoitotyössä jaksamista.

Osallisuus vahvistui

Suvannon toimintakeskuksessa valokuvien parissa työskentely tuotti niin asukkaille kuin henkilökunnalle valtavia riemun hetkiä.

- Kiireisessä hoitotyössä on harvoin mahdollista uppoutua asukkaiden tarinoihin kovin syvällisesti. Olimme Katjan kanssa viime syksynä opintovapaalla, ja sen ansiosta pystyimme paneutumaan hankkeeseen ja asukkaisiin täysipainoisesti. Kuitto kertoo.

Myös vastavuoroisuuden, osallisuuden ja vuorovaikutuksen kokemukset olivat tärkeä osa uuden työotteen opiskelua. Ne ovat kestäneet Suvannon arjessa hankkeen päättymisen jälkeenkin.

Marianne Torikan mukaan hanke on edelleen lähes päivittäin puheissa asukkaiden kanssa, albumeja selaillaan ja niiden äärellä viiptyllään.

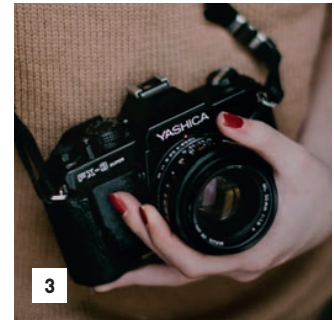
- Asukkaiden innostus yllätti positiivisesti, samoin halu jakaa elämäntarinat muiden kanssa. Miinan persoonalla oli suuri vaikutus luottamuksellisen ilmapiiirin syntyyn, hän sanoo. □

Katso minua, näe minut

Vuoden mittaiseen Voimauttava valokuva -koulutukseen on osallistunut tuhansia sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen ja työelämän kehittämisen ammattilaisia. Menetelmä purkaa totuttuja valta-asetelmia, parantaa vuorovaikutusta ja lisää työhyvinvointia.

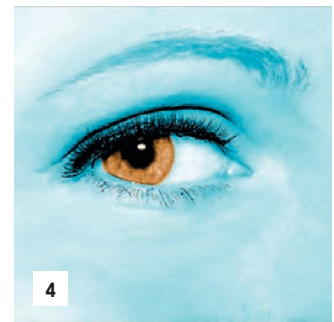
1

3

2

4

1 Käytössä jo 20 vuotta

Voimauttavan valokuvan työmenetelmän kehitti Miina Savolainen. Se sai alkunsa Maailman ihain tyttö -kirjasta ja näyttelystä vuonna 1998.

2 Lapsille ja vanhuksille

Menetelmä kehitettiin lastensuojeluun, mutta se soveltuu myös vanhustenhoitoon, päihde- ja mielenterveystyöhön ja kaikkien vuorovaikutukseen.

3 Kameralla tai ilman

Valokuvaaminen voi auttaa sisäistämään voimauttavan valokuvan menetelmän, mutta ilman kameraakin sen voi omaksua. Lempää katse riittää.

4 Katsomisen vallankumous

Voimauttava valokuva purkaa totut valta-asetelmat. Menetelmässä kuvattava määrittää sen, miten häntä saa katsoa ja mikä on hyväksi hänelle.

8 op

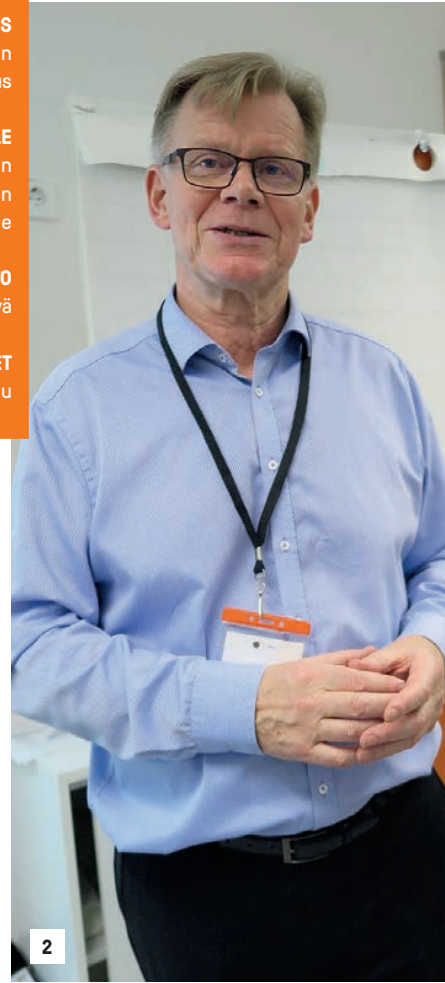
3 000

LAAJA KOKONAISUUS

Voimauttavan valokuvan perusteet on vuoden mittainen kahdeksan opintoviikon laajuinen kokonaisuus.

MONELLA ALALLA

Jo tuhannet sote-alan ja varhaiskasvatuksen ammattilaiset hyödynävät menetelmää työssään.

KOULUTUS
Järjestyksenvalvojan
kertauskoulutus

KENELLE
Järjestyksenvalvojan
peruskurssin
suorittaneille

KESTO
1 päivä

ILMOITTAUTUMISET
OmaJHL -palvelu

Vallankäyttöä ja parasta PR:ää

Vain harva voi 40 tunnin koulutuksella rajoittaa kansalaisten perustuslaillisia oikeuksia. Järjestyksenvalvoja voi.

teksti ja kuvat Ulla Puustinen

Järjestyksenvalvoja-tunnuksin varustetut huomioliivit ovat tuttu näky vähänkin isomassa yleisötapahtumassa. Liivin päälle vetänyt saattaa olla JHL:läinen **Matti Hiitola**, sillä hän toimii järjestyksenvalvojana runsaassa sadassa tapahtumassa vuosittain.

- Tästä on tullut mukava harrastus ja vastapaino haastemiehen päivätyölle. Sain vaimonkin innostumaan, ja teemme tätä yhdessä, hän kertoo.

Harrastus sai alkunsa, kun Hiitola suoritti viitisen vuotta sitten JHL-opiston järjestyksenvalvojan peruskurssin. Vaikka kurssilla harjoiteltiin myös voimankäyttöä, on rauhallisen oloinen mies selvinnyt aina puhumalla.

- Joskus harvoin henkilö saattaa olla siinä tilassa, ettei puhe mene perille. Silloin voi saattaa hänet kohteliaasti ulos.

Hiitolan mielestä järjestyksenvalvoja on asiakaspalvelija, hyvän mielen luoja.

- Toiset ovat maksaneet pääsylipun tullakseen johonkin tapahtumaan, ja minulle maksetaan siellä olemisesta. Olen heitä varten, neuvon ja vastaan kysymyksiin.

Rahasta ja rakkaudesta

Hiitolan tapaan keravalainen **Kaisa Ylinenpää** toimii järjestyksenvalvojana, mutta satunnaisemmin kuin Hiitola. Kissaihmisenä hän on halunnut rajata kohteet kissanäyttelyihin.

- Suomen Rotukissayhdistyksen näyttelyt ovat rauhallisia perhetapahtumia. Koskaan ei ole tarvinnut kenenkään kanssa painia. Ravintolan ovelle en lähtisikään.

Tavallisesti hänen puoleensa käännytään, kun haetaan vessaa tai lähintä pankkiautomaattia.

- Niiden sijainti on hyvä selvittää ennakkoon.

Ylinenpää toimii järjestyksenvalvojana talkoohengessä, jotta yhdistyksen ei tarvitsisi palkata ulkopuolisia järjestyksenvalvoja. Hiitolalle rakas harrastus on myös pienimuotoinen sivutyö.

- Teen tätä kuitenkin enemmän rakkaudesta lajiin kuin rahan takia, mutta sekin on plussaa. Lisätulo mahdollistaa toisinaan ylimääräisen ulkomaanmatkan, hän kertoo.

Lakipykälät on tunnettava

Järjestyksenvalvoja vaikuttaa asenteellaan ja käytöksellään tapahtuman tunnelmaan ja yleisön mielialaan. Hänen ensisijainen tehtävänsä on kuitenkin vastata järjestyksestä ja turvallisuudesta.

- Toisinaan se tarkoittaa kansalaisten perusoikeuksiin kajoamista mutta sen on perustuttava aina lakiin. Järjestyksenvalvojan kannalta tärkeimmät ovat kokoontumislaki ja laki yksityisistä turvallisuuspalveluista, sanoo **Timo Komonen**.

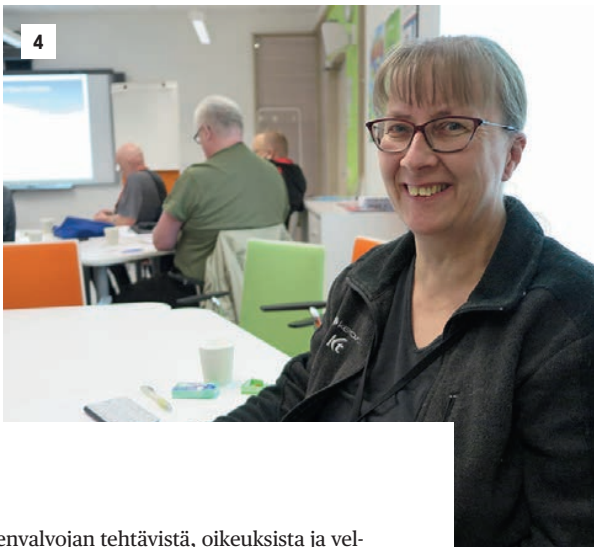
Komonen on Lahden poliisista eläkkeelle jäänyt rikosylikonstaapeli, joka kouluttaa järjestyksenvalvojiksi haluvia. Tammikuun lopulla hän puhui

1 KERTAUS KANNATTAA. Järjestyksenvalvojan peruskoulutus kestää 40 tuntia. Lisäksi järjestyksenvalvojan on osallistuttava määräjoihin kertauskoulutukseen, jotta kortti pysyy voimassa.

2 TEHTÄVIEN TASALLA. Kouluttaja Timo Komosen mielestä järjestyksenvalvojalta edellytetään yhteistyökykyä ja jäämäkkyttä.

3 TARVITTAESSA VOIMAA. Toisinaan järjestyksenvalvojan täytyy turvautua käsirautoihin. Käsirautojen ja patukan käyttö edellyttää osallistumista fyysisen voimankäytön koulutukseen.

4 KISSANAINEN. JHL:läinen laitoshuoltaja Kaisa Ylinenpää osallistui järjestyksenvalvojan kertauskoulutukseen JHL-opistolla. Hän toimii järjestyksenvalvojana kissanäyttelyissä.

järjestyksenvalvojan tehtävistä, oikeuksista ja velvollisuuksista JHL-opiston kertauskurssilla.

Järjestyksenvalvojan on tiedettävä, milloin hän voi puuttua toisen fyysiseen koskemattomuuteen tai liikkumisvapauteen. Missä tilanteissa fyysinen voimankäyttö on sallittua tai, millä perusteilla hän voi ottaa asiakkaan alkoholijuoman ja teräseen haltuun.

- Jiiveen on oltava tehtävänsä tasalla. Ei saa prosoitua, mutta tarvittaessa on oltava jäämäkkä.

Erikoinen kysymys pysäytti

Matti Hiitola toimii järjestyksenvalvojana Vermon raveissa ja jääkiekko-otteluissa lähes viikoittain. Lisäksi hänet saattaa bongata huomioliivi päällä konserteissa ja festivaaleilla.

Yhtä keikkaa Hiitola ei hevin unohda. Hän oli järjestyksenvalvojana Helsingin jäähallissa, jossa esiintyi tunnettu ulkomaalainen saarnamies kaksi kertaa päivässä lähes viikon ajan.

- Eräs kävijä tarttui minua hihasta ja halusi tietää, koska se Jumala ilmestyy. En halunnut loukata kysyjää, ja sanoin, että eiköhän Jumala ilmesty jokaiselle ihan omia aikojaan.

Kysyjä oli tuuminut siihen, että järjestyksenvalvoja saattaa olla ihan oikeassa. □

JHL-OPISTON LÄHIOPETUS ON PERUTTU
31.5.2020 ASTI. LISÄTIETOA: JHL.FI

JHL kouluttaa vain verkossa

Koronaepidemia pisti JHL-opiston kurssikalenterin uusiksi. Lähiopetuskurssit niin opistolla kuin alueilla on peruttu ainakin 31. toukokuuta asti, ja opiskelu tapahtuu nyt verkossa.

Verkko-opiskelu on helppoa. Se vaatii vain puhelimen tai tietokoneen sekä toimivan tietoliikenneyhteyden.

- Opiskelu ei ole sidottu aikaan ja paikkaan. Siksi opiskella voi omaan tahtiin, sanoo projektityöntekijä Veikko Lehtonen.

Kaikki JHL-opiston tämän kevään verkko-kurssit ovat ohjattuja ja vuorovaikuttaisia ja sisällöltään jopa laajempia kuin lähiopetus.

Lehtonen lupaa, että ensi vuonna verkkokoulutukset ja webinaarit monipuolistuvat entisestään.

Sähköisten työvälineiden käyttö, verkkokurssi 6.4.–29.5.

Kurssilla käydään läpi sosiaalisen median eri välineitä, kuten Facebookia, Instagramia, Twitteriä.

Tietokoneen käyttäjän A-kortti, verkkokurssi 6.4.–29.5.

Kurssilla opiskellaan Tietoyhteiskunnan kehittämisskeskus Tieken A-kortti-tutkinnon sisältö, joka koostuu seitsemästä moduulista.

Henkilökohtaisten avustajien verkkokurssi 6.4.–15.5.

Kurssilla perehdytään henkilökohtaisten avustajien tehtäviin ja työehtoihin sekä avustajan ja avustettavan oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Kurssi tukee työssä jaksamista ja vahvistaa ammatillista työotetta.

Kuntatalous hallintaan, verkkokurssi 6.4.–29.5.

Kurssilla tutustutaan kuntatalouden keskeisiin käsitteisiin ja tunnuslukuihin. Se on tarkoitettu luottamusmiehille, työsuojeluvaltuutetuille ja muille henkilöstön edustajille.

Työelämän tietosuoja, verkkokurssi 6.4.–29.5.

Kurssilla käydään läpi työelämän tietosuojaan liittyvä keskeinen lainsäädäntö: julkisuuslaki, henkilötietolaki ja tietosuoja-asetus. Paljon käytännön esimerkkejä.

Norppien suojelija

Lossinkuljettaja Ari Hölsä käyttää osan vapaa-ajastaan pelastaakseen saimaannorpan sukupuutolta. Miksi ihmeessä? - Rakkaudesta lajiin!

teksti Ulla Puustinen kuva Tommi Hynynen

Saimaannorppa on yksi maailman harvinaisimmista hylkeistä. Sen ainoa vihollinen on ihminen - ja ihminen on myös ainoa, joka voi pelastaa lajin sukupuutolta. Sulkavalainen **Ari Hölsä** on tehnyt enemmän kuin oman osansa miikulaisten hyväksi.

Milloin näit saimaannorpan ensi kerran?

- Olen viettänyt koko elämäni Saimaan vesistön äärellä, joten norpat ovat tuttuja jo lapsuuden mato-ongelta. Olen ihaillut lossinkuljettajana niiden touhuja ohjaamosta käsin, mutta varsinaisen norppaherätyksen sain parikymmentä vuotta sitten.

Mitä tapahtui?

- Lossin kyytiin tuli suojelubiologi **Jouni Koskela**. Hän näki minut ohjaamossa ja halusi jututtaa. Kävi ilmi, että Metsähallituksen Luontopalvelut tarvitsi Sulkavan alueelle norppiensuojelun vastuuhenkilöä, ja hän tarjosi pestiä minulle. Lyhyen harkinnan jälkeen vastasin kyllä.

Mitä tehtäviä vastuuhenkilölle kuuluu?

- Kyse on vapaaehtoistyöstä, joka painottuu talvi- ja kevät-aikaan. Vähälumisina talvina organisoin ja osallistun norppapartioihin, jotka kolaavat apukinoksia ulkoluojoille, saariin ja niemenkärkiin norppanaaraiden pesintää helpottamaan. Lisäksi seuran ja raportoin sääoloista Luontopalveluille ja myöhemmin keväällä inventoin syntyneitä poikasia.

Miten inventointi tehdään?

- Partiomme hiihtää noin 250-300 kilometrin matkan jäällä ja rannoilla etsien jälkiä keväällä syntyneistä kuuteista. Samalla otetaan karvanäytteitä poikaspesistä, jotta kuuttien DNA saadaan talteen ja jokainen niistä voidaan yksilöidä.

Miksi inventointi on tarpeen?

- Sillä tavalla saadaan luotettava tieto kuuttien määrästä ja voidaan seurata norppapopulaation kannan kehitystä. Laskentaa auttaa se, että norppa on paikkauskollinen, eli pyrkii pesimään samassa paikassa, jos sääolot sen sallivat.

Kuinka isoja apukinoksia kolaatte?

- Kinoksen on oltava 8-9 metriä pitkä rannan suuntaisesti, korkeutta poljettuna vähintään 1,1 metriä ja sen on ulotuttava avojuälle ainakin 3,5-4 metriä. Kahdelta hyväkuntoiselta voi mennä yhden apupesän kolaamiseen 3-4 tuntia.

Pääseekö kuka tahansa norppapartioon?

- Meidät vapaaehtoiset on seuloitu ja koulutettu tehtävään. Lisäksi toiminta on luvanvaraista ja edellytyksenä on, että sitoudumme luonnonsuojelulain ja muiden säännösten ja eettisten pelisääntöjen noudattamiseen. Pesien sijaintia ei myöskään saa paljastaa ulkopuolisille.

Etelä-Suomen talvi oli poikkeuksellisen lämmin ja vähäluminen. Montako apupesää kolasit?

- Ehdimme kolata partiokaverini **Ari Partasen** kanssa kuusi apukinosta ennen kuin lupa 23. helmikuuta meni umpeen. Koko Saimaan järviolueella kolattiin noin 150 apukinosta. Heikon jäätilanteen takia eteläiselle Saimaalle ei saatu yhtään, ja siksi kuutit syntyvät ilman lumipesän suojaa.

Mitä varusteita partio tarvitsee?

- Turvallisuus on tärkeää. Siksi meillä on aina yllä täyskuivapuku. Mukana on myös puhelin vesitiiviissä pussissa, naskalit, minijääsaha ja lapio ja SA-INT -mallin sipulireppu. Inventointia varten mukana on lisäksi metsä- tai tunturisukset, karvat, näytteenottohanskat ja muistiinpanovälineet vesitiiviissä karttalaukussa.

Millainen eläin saimaannorppa on?

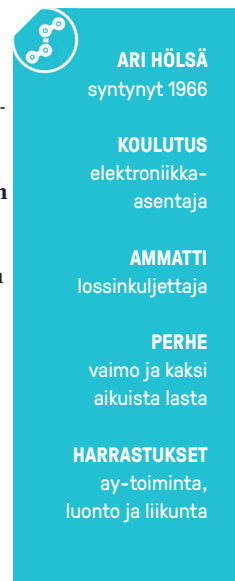
- Älykäs veijari, joka mielellään leikkii ihmisten kanssa. Sen älykkyydosamäärän on todettu olevan samaa luokkaa kuin koiran. Lisäksi norppapauokset ovat viimeisen päälle herrasmiehiä. Ne antavat naaraiden valita ensin pesäpaikan.

Mitä tavallinen kansalainen voi tehdä norppien hyväksi?

- Jos liikkuu talvella Saimaan vesialueella, pitää kunnioittaa pesintärauhaa. Kannattaa myös harkita rantarakentamista norppien ydinalueella ja omaa käyttäytymistä herkässä luontoympäristössä.

Ilmastonmuutos leudontaa talvia ja uhkaa norppia. Oletko toiveikas lajin säilymisen suhteen?

- Olen. Asenteet norppia kohtaan ovat Saimaalla muuttuneet, mutta lajin määrätietoista suojelua on jatkettava ja kehitettävä keinoja lumi- ja jääpeitteettömiä talvia silmällä pitäen. □

ARI HÖLSÄ
syntynyt 1966

KOULUTUS
elektroniikka-
asentaja

AMMATTI
lossinkuljettaja

PERHE
vaimo ja kaksi
aikuista lasta

HARRASTUKSET
ay-toiminta,
luonto ja liikunta

LISÄÄ
NORPPIEN
SUOJELUSTA

motiivilehti.fi

Motiivini

LOSSINKULJETTAJA ON UHANALAINEN LAJI SIINÄ KUIN NORPPAKIN. EIKÖ VAAN?

Kyllä! Meitä kuljettajia on vähemmän kuin norppia, hiukan alle 200 Järvi- ja Meri-Suomen alueilla.

SYDÄMESI SYKKII NORPILLE. MILLE MUULLE?

Ay-toiminnalle. Siitä on vuosien mittaan tullut toinen kotipesä. Myös liikunta eri muodoissaan on osa minua.

MIKÄ AY-TOUHISSA KIEHTOO?

Lossinkuljettaja työskentelee yksin ohjaamossa. Vapaa-ajalla kaipaen toimintaa hyvässä porukassa, ja sitä ay-liike on tarjonnut. Minulla on halu kulkea toisen vierellä, kun hän tarvitsee tukea ja apua.

Onko pitkä pätkeä parempi?

Ulkonäkö on työmarkkinoilla valtti tai haitta ja aiheuttaa eriarvoisuutta. Väärännäköinen tai -kokoinen jää helposti paitsioon.

teksti Virve Järvinen kuvat Väinö Heinonen

Parikymmentä prosenttia pois palkasta. Kaksi kertaa suurempi riski jäädä kokonaan vaille työtä. Pääsy korkeapalkkaisiin tehtäviin kielletty. Kun ihminen on värännäköinen tai -kokoinen työtehtävään nähden, hän jää herkästi työelämässä paljosta paitsi: ulkonäkö aiheuttaa voimakkaasti eriarvoisuutta työelämässä.

- Arviolta 40 prosenttia suomalaisista kokee, että ulkonäkö on vaikuttanut heidän työnsaantiinsa. Ulkomuoto vaikuttaa paitsi työllistymiseen, myös palkkaukseen ja uralla etenemiseen, tietää väitöskirjatutkija **Lida Kukkonen** Turun yliopistosta.

Myytti ulkonäöstä vain naiselle merkittävänä etuna työelämässä ei pidä paikkansa. Se voi varsinkin miehillä edesauttaa korkeamman palkan saamista: naisista 10 prosenttia, mutta miehistä jopa 16 prosenttia kokee, että ulkonäkö on vaikuttanut heillä myönteisesti palkkaan.

- Naiset tekevät päivittäin paljon työtä ja uhraavat rahaa ulkonäkönsä eteen, mutta heitä ei välttämättä palkita siitä.

Ulkonäköön liittyvä syrjintä onkin osa laajempaa syrjintää, sillä se kytkeytyy usein ikään, etnisyyteen ja sukupuoleen.

- Ilmiön yleisyys tuntuu kummalliselta, sillä ulkonäkö on ominaisuus, joka ei pääsääntöisesti vaikuta työn tekoon.

Keskiverto pärjää työmarkkinoilla

Asiantunteva, tavallisen mukavan näköinen, huoliteltu ihminen saa paikan. Vaikka työpaikkailmoituksissa ei haeta työntekijöitä näillä sanoilla, todellisuudessa ulkoiselta olemukseltaan siisti ja norminmukainen ihminen täyttää useimpiin työrooleihin liittyvät odotukset.

- Länsimaissa norminmukainen ulkonäkö on hoikka, nuorekas, kasvopiirteiltään symmetrinen ja valkoinen. Naisilla hoikkuus ja kehon kiinteys korostuu, miehillä taas erityisesti kehon lihaksikkuus ja voimakkuus, Kukkonen sanoo.

Se, mikä on norminmukaista, vaihtelee kuitenkin ajasta ja paikasta toiseen. Tästä poikkeavien mahdollisuudet ovat työelämässä huonommat.

- Esimerkiksi naisilla lihavuus ja miehillä lyhyys ovat ominaisuuksia, jotka haittaavat työnsaantia.

Kukkosen mukaan myös kauneudesta voi olla haittaa muun muassa miesvaltaisilla aloilla toimiville naisille. Jokaisella alalla on omat, kirjoittamattomat ulkonäkönorminsa,

joista poikkeamisesta saatetaan rangaista. Esimerkiksi hoitoalalla lihavuus voi aiheuttaa syrjintää.

- Rekrytoija saattaa ajatella, että lihavuus voi haitata fyysisesti raskaan työn tekemistä.

Ulkonäkö on viesti

Ulkonäkösyryntää esiintyy alalla kuin alalla sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Jos ihminen on työssään tekemisissä toisten ihmisten kanssa, hän tekee työtä ulkonäöllään, Kukkonen sanoo.

- Kun työllistävät tahot hakevat työtehtäviin tietyn tyyppisiä ihmisiä, he hakevat ihmisiä, joista syntyy tietty, myönteinen vaikutelma. Se voi viestiä esimerkiksi asian-
tuntemuksesta tai luottamuksesta.

Ulkonäkö on ihmisten kanssakäymisessä tärkeä, sillä ensivaikutelma toisesta ihmisestä syntyy aistien välityksellä. Sitä on myöhemmin vaikea muuttaa.

Ulkomuoto on työmarkkinoilla merkittävä valuutta, mutta tuotto ei osu välttämättä yksilön omaan pussiin. Työnantaja voi hyötyä hyvännäköisistä työntekijöistään.

He saattavat toimia imagon nostattajina ja tuoda yritykselle lisää asiakkaita, mikä tuskin näkyy heidän palkkauksessaan.

- Ulkonäköön liittyvä eriarvoistava kohtelu on sikäläkin huono ilmiö, että aina kun joku hyötyy, joku toinen kärsii siitä.

Valokuvakielto työpaikkahakemuksiin

Työhönottoon liittyvää ulkonäkösyryntää on vaikea todentaa. Ihminen saa harvoin tietää, miksi häntä ei valittu johonkin tehtävään.

- Osa syrjinnästä on varmasti tahatonta. Esimerkiksi lihavuudella on yhteiskunnassamme kielteinen leima, ja lihavuuteen liitetään myös tiedostamattomia oletuksia.

Ilmiön tunnistaminen on ensimmäinen askel kohti tasa-arvoisempaa työelämää. Se alkaa siitä, että jokainen alkaa kyseenalaistaa omia päätelmiään toisen ulkonäöstä. Työpaikoilla kannattaisi kehittää kulttuuria, johon toisten ihmisten ulkonäön kommentointi ei kuulu.

- Työhakemuksiin pitäisi laittaa valokuvakielto ja keskittyä valinnoissa pelkästään työnhakijan pätevyyteen.

Kukkonen puuttuisi ulkonäkösyryntään työelämässä myös lainsäädännön keinoin. Nykyinen Suomen yhdenvertaisuuslaki ei suoraan kiellä ulkonäkösyryntää vastavalla tavalla kuin vaikka Ranskassa. □

ULKOMUOTO on työmarkkinoilla merkittävää valuuttaa, mutta tuotto ei osu välttämättä yksilön omaan pussiin.

NUMEROIN

100%

TYÖTTÖMYYSRISKI

Liikalihevien naisten työttömyysriski on sata prosenttia suurempi kuin normaalipainoisten.

Lähde: Kukkonen & al. (2019).
Ulkonäköyhteiskunta.

5%

PIENEMPI PALKKA

Liikalihevien naisten palkka on viisi prosenttia pienempi kuin normaalipainoisten.

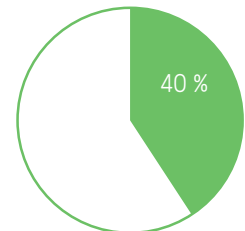
Lähde: Kukkonen & al. (2019).
Ulkonäköyhteiskunta.

165 cm

NAISTEN KESKIPITUUS

Suomalaisten naisten (18–64-v) keskipituus oli 165 cm vuonna 2017.

Lähde: FinTerveys -väestötutkimus 2017, THL.

TYÖPAIKAN SAANTI

Suomalaisista 40 prosenttia kokee, että ulkonäkö on vaikuttanut työpaikan saantiin.

Lähde: Kukkonen & al. (2019).
Ulkonäköyhteiskunta.

1/4

KORKEAMPI PALKKA

Neljäsosa miehistä kokee, että ulkonäkö on vaikuttanut korkeamman palkan saantiin.

Lähde: Kukkonen & al. (2019).
Ulkonäköyhteiskunta.

Lähde: Kukkonen & al.(2019).
Ulkonäköyhteiskunta – ulkoinen olemus pääomana 2000-luvun Suomessa. Into.

Työhakemuksiin pitäisi laittaa valokuvakielto.

Piste ulkonäköpuheelle

ULKONÄKÖKESKEISYYS, ELI ULKONÄÖN pitäminen keskeisenä ihmistä määrittävänä tekijänä ylläpitää ulkonäköön liittyvää eriarvoisuutta. Ulkonäkökeskeisyyttä ruokkivat aikamme ja elämämme voimakkaasti visuaalisessa maailmassa niin katsojina kuin katseen kohteinakin. Voimme ylläpitää sitä myös itse – usein tiedostamattamme.

– Ulkonäköpuhe missä sävyssä tahansa ylläpitää ulkonäkökeskeisyyttä. Muiden ihmisten ulkonäkö on valitettavan arkipäiväinen puheenaihe, psykologi **Katarina Meskanen** sanoo.

Ulkonäköpuhetta on esimerkiksi se, kun kommentoimme ja arvostelemme julkisuuden henkilöiden ulkomuotoa. Samalla otamme kantaa siihen, millainen ihmisen pitäisi mielestämme olla. Paljastamme tällöin myös tietämättämme itsestämme jotain.

– Toisen ihmisen ulkonäön arvosteleminen kertoo usein, ettei arvostelija ehkä olekaan niin sinut oman ulkomuotonsa kanssa.

Ulkonäköpuheesta irrottautuminen vaatii, että opetlemme katsomaan ihmistä pintaa syvemmältä. Se kannattaa aloittaa itsestä ja miettiä, mitä muuta itsestä löytyy kuin vaikka tiukka takamus tai kauniit silmät. Mitä osaan, mihin pystyn ja mitä ominaisuuksia arvostan itse itsessäni ja sen jälkeen muissa?

– Jokaisesta ihmisestä löytyy muutakin kuin pelkkä ulkonäkö. Toisen ihmisen sisäisiin ominaisuuksiin keskittyminen syventää ihmissuhdetta.

Ulkonäkökeskeisen puheen suitsiminen yleisestä keskustelusta ei onnistu yksittäisen ihmisen päätöksellä. Siihen tarvitaan yhteistä sopimusta, joka rajoittaa omasta ja toisten ihmisten ulkonäöstä puhumista.

LISÄÄ SYRJINNÄSTÄ: finlex.fi >yhdenvertaisuuslaki ja syrjinta.fi

LAKIIN ON LISTATTU ominaisuuksia, joiden vuoksi syrjintä on lainvastainen teko. Ulkonäköä ei toistaiseksi ole kirjattu näiden ominaisuuksien joukkoon.

RAATI

Pelottaako korona?

KORONAVIRUS laittoi monen työpaikan ja JHL:n jäsenen arjen uusiksi. Nyt ei kätellä eikä kokoonnuta joukolla palaveriin tai kahvitunnille. Moni on siirtynyt etätööhön, ja toisia uhkaa lomautus, koska koulut, kirjastot, museot ja kuntien liikuntapaikat on suljettu.

Motiivi kysyi kolmelta jäseneltä, millaisia tunteita korona on heissä herättänyt ja miten arki on muuttunut. Haastattelut tehtiin viikon 13 lopulla, jolloin Uusimaa eristettiin muusta maasta.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYKSI,
jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiiviraati@jhl.fi

Erkki Väisänen
pääluottamusmies/
puistotyöntekijä
KIURUVESI

Huolestuttaa, ei pelota. Lähin todennettu tartunta on lisälomassa, 36 kilometrin päässä.

Tartuntariskit on työpaikalla huomioitu. Varikon ovet on lukossa, eikä ulkopuolisia päästetä sisään. Työkoneissa on suihkutettavaa desinfiointiainetta, ja jokainen työntekijä puhdistaa sillä ohjauspyörän ja ovenkahvat lähtiessään. Vesilaitoksella on mietitty kahteen työvuoroon siirtymistä, jotta riski pienenee ja laitos pysyy toiminnassa.

Henkilöstön lomautusta koskevat neuvottelut ovat käynnissä. Työntekijän tarkoituksena on lomauttaa osa henkilöstöstä 90 päiväksi.

Omaan elämään korona vaikutti siten, että kaksi JHL-opiston luottamusmieskurssia peruuntui.

Virpi Jääskö
pääluottamusmies/
hankeasiantuntija
OULUNSALO

En panikoi, mutta tilanne huolestuttaa riskiryhmään kuuluvien puolesta. Lisäksi huolestuttaa epävarmuus; kun ei tiedä, jatkuuko tämä poikkeustila muutaman viikon vai useamman kuukauden.

Etätöitä tein jo ennen koronaa kerran tai pari viikossa, nyt joka päivä. Samoin puoliso. Onneksi kummallekin on oma työtila, lounas- ja kahvitaumat pidetään yhdessä.

Etäkokouksia on lähes joka päivä. Jopa koulutuskuntayhtymän meneillään olevat yt-neuvottelut hoidetaan etäyhteyksillä – vain pöytäkirjan käyn henkilökohtaisesti allekirjoittamassa.

Oman tiimin kesken pidämme aina torstaisin skype-kahvit. Silloin ei puhuta työasioista.

Esa Leminen
työsuojelupäällikkö
POLVIJÄRVI

Ei pelota mutta varovainen on oltava. Pohjois-Karjalassa on tähän mennessä neljä koronatartuntaa.

Kunta on lisännyt tiedotusta koronasta niin työntekijöille kuin asukkaille. Riskiryhmät ja kaikki, jotka voivat tehdä etätöitä, on komennettu työskentelemään kotiin. Itse olen toimistolla, koska täällä on työn kannalta tärkeää aineistoa, mutta ei täällä sitten muita olekaan.

Työt sujuvat enimmäkseen tietokoneella ja puhelimella, tapaamisia on vain satunnaisesti. Koronaa enemmän puhuttavat sen seuraukset: esimerkiksi se, aikooko Polvijärvi lomauttaa.

Käsiä pesen 20 kertaa päivässä, ja käsidesi on työpöydän kulmalla. Hengityssuojaimia ei tarvinnut hankkia, niitä oli jo entuudestaan.

Den enda i sitt slag

John Eveli ser till att avloppen fungerar. Han trivs med det som många uppfattar som ett skitjobb.

text Marina Wiik foto Linus Lindholm

John Eveli i Närpes ville egentligen bli astronaut. Istället blev han maskin- och metallarbetare och efter vissa omvägar pumpstationsskötare. Den dåvarande vd:n för Närpes Vatten ringde och erbjöd honom jobbet.

- Efter en viss övertalning tackade jag ja, trots att jag inte visste så mycket om avloppssystem, säger Eveli.

Hans arbetsrum ligger i det tidigare reningsverket i Finby, några kilometer från Närpes centrum. Byggnaden används numera främst som lager- och reparationslokal, men så sent som för några år sedan upptog avloppsbassänger största delen av utrymmet.

- När jag började jobba för elva år sedan leddes allt avloppsvatten i Närpes hit. Efter att större partiklar avlägsnats, tillsattes aluminiumsulfat och andra kemikalier. Sedan syresattes vattnet och släpptes ut i ån där borta, säger Eveli.

En gång om året hade han i uppgift att sätta ut fem kator både upp- och nedströms och anteckna fångsten.

- Myndigheterna ville kolla om ån var i sådant skick att abborrar och gäddor kunde leva där, säger han med ett leende.

I dag är miljöbestämmelserna gällande avloppshantering mer strikta. Endast en förrensning av avloppsvattnet görs i Närpes, medan själva reningsprocessen äger rum vid Metsä Boards reningsverk i Kaskö.

Sällan akuta fel

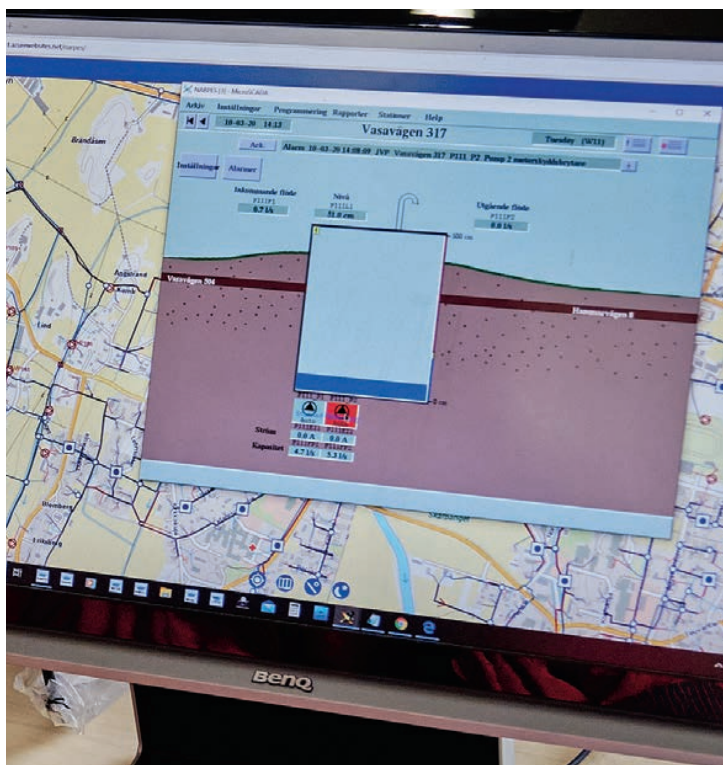
Enligt lagen om vattentjänster måste i stort sett alla fastigheter som byggts efter 2014 vara anslutna till ett kommunalt avloppsnätverk. När avloppsnätet byggdes ut för några år sedan var det många Närpesbor som protesterade och ville fortsätta ha kvar sina gårdsbrunnar.

- Vi fick mycket negativ respons, trots att vi bara följde lagar och bestämmelser från myndigheter, säger John Eveli.

Om en Närpesbo duschar eller spolar toaletten, rinner avloppsvattnet först ut i tanken vid en så kallad gårdspumpstation. Tanken innehåller 200-400 liter och när den fyllts, leds vattnet automatiskt vidare till en huvudpumpstation.

Sammanlagt finns det 50 huvudpumpstationer och 370 kilometer avloppsledningar på Närpes Vattens verksamhetsområde. Allt avloppsvatten hamnar småningom på förrensingsanläggningen i Pjelax, ganska nära Evelis barndomshem.

Utifrån är byggnaden tämligen anspråkslös med gråraprade väggar och blåmalade dörrar. Vid ena kortsidan finns ett öppet

– *Självständigt
arbete passar
mig utmärkt.*

ÄVEN AVLOPPSVATTNET från grannkommunen Östermark förenas i Pjelas.

JOHN EVELI har alltid varit intresserad av elektronik och motorer. Han är till stora delar självvärd i jobbet med att rensa avlopp och reparera avloppspumpar.

garage för tömning av slambilen, som fortfarande behövs för att tömma slaskbrunnarna vid de kring tusen fastigheter som inte anslutits till avloppsnätet.

Vägen från gårdspumpstationen till Pjelas tar 12-24 timmar och är sällan spikrak: ledningar kan stocka sig, avloppsrör spricka och pumpar sluta fungera. När Eveli får samtal från huvudkontoret eller schemat på datorns skärm blinkar rött, vet han att hans arbetsinsatser behövs.

- Jag får i snitt ett par felanmälningar per vecka från huvudstationerna. Tidigare, då avloppsnätet var i sämre skick, måste jag ibland åka ut för att spola rören eller reparera pumpar mitt i natten. Numera finns det två pumpar per station, så läget är sällan akut.

Stinkande ensamjobb

Evelis jobb väcker ofta reaktioner. Folk brukar undra hur han klarar av en både smutsig och illaluktande arbetsmiljö.

- Det stör mig inte att få lite skit under naglarna. Dessutom luktar det inte fullt så illa som folk verkar tro, säger han och låser upp en av de blå dörrarna på stationen.

Längst in i byggnaden finns ett stort rensgaller i rostfritt stål. Den fungerar som en slags separator och skiljer avloppsvattnet från grövre partiklar, som slungas ner i två stora containrar. Förutom olika slags trasor har också nedspolade löständer, armbandsur, ringar och leksaker funnits bland skräpet.

Det svartvatten som blir över efter grovsällningen leds vidare till stora bassänger några meter bort. John Eveli öppnar en stor tung ställlucka och pekar ner mot den mörka strömmen.

- Det tar ungefär en kvart för vattnet att ta sig härifrån till Kaskö, ropar han för att överrösta bruset.

Då förhållandena är optimala pumpas 1 300 kubikmeter vatten per dygn vidare från bassängerna till reningsverket i Kaskö. Under regnperioder kan mängden fördubblas då regnvatten kommer in i rören och blandas med avloppsvattnet.

Inga större missöden

Eveli är den enda pumpstationsskötaren bland Närpes Vattens tiotal anställda. De flesta övriga är montörer, som drar ledningar och bygger pumpstationer.

Eveli får inte göra större ingrepp, exempelvis serva en pumpstation, ensam. För det mesta jobbar han ändå väldigt självständigt.

- Arbetets upplägg passar mig utmärkt, men ibland önskar jag att jag skulle ha någon att bolla tankar med, säger han.

För ett antal år sedan väckte det stor uppståndelse då avloppsvatten kommit in i bruksvattensystemet i Nokia. John Eveli ser det inte som otänkbart att något sådant skulle hända också i Närpes. Han säger att frågan dryftats en hel del under kaffepauser på huvudkontoret.

- Vatten- och avloppsledningar finns ofta i samma dike. Om någon råkar gräva lite för djupt och ha sönder båda två, är risken för att avloppsvattnet kommer in i vattenledningen stor. Hittills har vi lyckligtvis klarat oss undan större missöden. □

Poikelus halki, poikki ja pinoon

Jenni Poikelus on tuttu tv-kasvo ja ääni YleX-kanavalta. Näemme hänet julkisuudessa hulluttelevana, sanavalmiina ja hauskana. Mutta milloin virtaavat koomikon kyyneleet?

teksti Saija Heinonen kuvat Vesa Tyni

Tampereella syntyi vuonna 1988 tyttö, joka päätti ryhtyä isona hauskaksi Hollywood-näyttelijäksi. Ehkä peräti uudeksi Jim Carreyksi, idolikseen. Jo alakoulussa tyttö tunnettiin koomikon alkuna, joka suolsi humoristisia juttuja luokan naurattamiseksi.

Miten on, valitsiko **Jenni Poikelus** huumorin vai huumori hänet? Hän miettii hetken ja vastaa: sekä että.

- Oli ja on vaan joskus helpompaa mennä pellen roolin taakse.

Poikelus kertoo olleensa lapsena ujo ja hiljainen, etenkin jos paikalle sattui vähän vieraampaa porukkaa. Tuttujen kesken läppä ja vitsit lentelivät sitten senkin edestä.

- Saatoin surra, että en ehkä olekaan se luokan kaunein tyttö. Ystävä lohdutti ja totesi, että mieti Jenni, sä olet silti niin älyttömän hauska, että pojat nauraa sun jutuille.

Hyvä, että edes niin, ajatteli Poikelus tuolloin. Hauskuuttaja hän on edelleen ja tunnustaa, että vieläkin huuleneitto voi toisinaan olla paikallaan ujouden peittämiseksi.

Hollywood vaihtui Tornioon

Poikelus päätti laittaa Hollywood-uran jäihin - tai ainakin siirtää. Lukion jälkeen hän tiesi haluavansa media-alalle. Tulevaisuuden suunnitelmat kirkastuivat, kun hän hoksasi, että radiotyötä ja juontajuutua voi opiskella. Poikelus hakeutui vuodeksi radio- ja tv-työn koulutuslinjalle kansanopiston Voionmaalle.

- Siellä syntyi päätös. Tätä haluan tehdä. Voisin olla tässä hommassa jopa ihan hyvä, Poikelus kertaa tuolloisia mietteitään.

Hän halusi opiskella alaa vielä pidemmälle. Ammattikorkeakoulun ovet eivät avautuneet ensi yrittämällä Helsingissä. Sen sijaan matka suuntautui viestinnän opintojen pariin Kemi-Tornion AMK:hon. Siitä seurasi Poikeluksen mukaan hänen elämänsä jännittävin vuosi.

- Jännittävin se tosiaan oli, lainausmerkeissä. En onnistunut ollenkaan löytämään paikkaani ja omia ihmisiä sieltä.

Vuosi sisälsi koulunkäynnin lisäksi lähes pelkästään pasianssia soluasunnossa ja viikonloppureissujen odottamista kotiin Tampereelle.

Seuraavana vuonna Poikelus haki ja pääsi jatkamaan opintoja Metropoliaan Helsinkiin, ja elämä asettui pikkuhiljaa uomiinsa.

Kohtalo maksoi velkansa

Jo opiskeluaikana Poikelus päätti, että hän haluaa töihin radioon ja nimenomaan YleX-kanavalle. Unelmien työpaikkaansa hän jäi heti työharjoittelusta. Sillä tiellä hän on edelleen.

Poikelus miettii, että karmalla on ehkä sormensa pelissä siinä, että hän on saanut tahtomansa. Asiat ovat vain lutviutuneet ja tapahtuneet, kuten hän on suunnitellutkin.

Kun hän pyörittelee vielä hetken ajatusta aiheesta, koomikko astuu esiin:

- Niin, mikä lie salaisuuteni? Kaikki on niin helppoa. Kun vaan päätän, tuota pikaa minulla on Lamborghini. Se ilmestyy simsalabim ulko-ovelle seuraavana päivänä, Poikelus tarinoi ja nauraa tutun tarttuvasti.

Hän jatkaa, että uskoo jollain tavalla kohtaloon. Hän kertoo pelkäävänsä, että kun jotain hyvää tapahtuu eikä siitä ole etukäteen maksanut, niin enemmän tai myöhemmin joutuu maksumieheksi. Ja jos menee liian hyvin, kohta jotain pahaa tapahtuu. Superhyvin kun ei koko ajan vaan yksinkertaisesti voi mennä.

- Opiskeluvuosi pohjoisessa oli niin kauhea, mutta Helsinkiin päästyäni kaikki alkoi mennä ihan sikahyvin. Päätelmäni on siis, että maksoin velkani etukäteen jo silloin Torniossa. Nyt menee hyvin, koska siellä kärsin.

Poikelus ei kuitenkaan oikeasti laita ammatillisia saavutuksiaan sattuman tai onnenpotkun piikkiin.

- Olen opiskellut tätä alaa yhteensä kuusi vuotta. En ole saanut töitäni vain kävelemällä paikan päälle ja ilmoittamalla, että tässä minä nyt olen.

Lyö vain ylöspäin

Poikeluksella on taito saada ihmiset hyvälle tuulelle ja nauramaan. Mikä saa aikaan hänelle itselleen vastaavat reaktiot?

- Monesti ihan pienet asiat, pienet eleet. Ja tilannekomiikka naurattaa aina. Ei siis välttämättä se, mitä sanotaan, vaan miten sanotaan.

AIKAJANA

MIKÄ ON
POIKELUKSEN
MIELEENPAINUVIN
TYÖELÄMÄN KOKEMUS
KATSO VIDEO
motiivilehti.fi

*- Hauskuus ei
välttämättä synny
siitä, mitä sanotaan,
vaan miten sanotaan.*

- Jenniä stressaa ja hävettää taas. No, sepä on yllätys. Eiku.

Poikelus mainitsee, että joillain on hienosti sisäänrakennettu taito kertoa asiat hauskasti ja tehdä ei-niin-hupaisista asioistakin nauruhermoja kutkuttavia. Hän ihailee ihmisiä, jotka ovat löytäneet aivan oman tyylinsä olla hauska.

Tänä päivänä keskustellaan paljon siitä, voiko ja saako kaikelle nauraa.

- Mielestäni periaatteessa kaikelle pitää saada nauraa. Ratkaisevaa on miten, kuka ja missä vitsin kerroo, Poikelus miettii.

Hän kertoo, että huumorin tekijöiden klassikkosääntö on, että lyödään vain ylöspäin. Heikompa ei loukata. Kaikesta pitää kuitenkin voida vitsailla.

-Se vapauttaa ja tekee monesti vaikeista asioista helpommin käsiteltäviä.

Naurattava työ

Jenni Poikelus tekee tällä hetkellä YleX:n iltapäivälähetyskiä. Viitenä päivänä viikossa täytyy olla ajan hermolla ja valmis teräviin kommentteihin.

Kolmen hengen vetämä suora lähetys vaatii sen, että juontajat tuntevat toisensa ja pystyvät reagoimaan hetkessä toisen sanomisiin. Juontajatrio Poikelus, Pehkonen ja Parikka ovat tehneet yhdessä töitä viime vuoden alusta lähtien.

Ohjelmaa käsikirjoitetaan vain vähän. Poikelus kertoo, että suurin osa ohjelmasta syntyy spontaanisti ja improvisoiden. Ajankohtaisia jutunaiheita löytyy päivän uutisista sekä omista kokemuksista ja näkemyksistä. Ja toisinaan aiheet saattavat myös muuttaa suuntaa hetkessä.

- Ei meille ole asetettu rajoja, minkä sisällä juttujen pitää pysyä. Meillä ei ole ollut tarvetta sensuroida itseämme, sen verran meillä on maalaisjärkeä mukana.

Jälkikäteenkään ei sanomista ole tullut.

- Tai no, ehkä jotain ihan pientä. Mutta ei pahalla.

Poikelus mainitsee yhden asian, joka jokaisessa työpäivässä on varmaa.

- Työssäni on naurutakuu. Vaikka olisi ennen lähetystä miten huono päivä tahansa, niin sen tietää, että jossain vaiheessa naurattaa. Ainakin itseä, tiedä sitten kuulijoista, Poikelus nauraa päälle.

Huonot hetket vain harvoille

Radiotyön lisäksi Poikelusta nähdään entistä useammin myös televisiossa. Myös siellä hän on tullut tutuksi lähinnä viihdeohjelmista.

Viime vuonna hänelle tarjottiin täysin erilaista projektia. Kyse oli Nenäpäivän matkasta Keniaan, jossa hän perehtyi tyttöjen silpomisen vastaiseen työhön.

- Aihe oli niin tärkeä, että tietenkin lähdin mukaan, Poikelus toteaa.

Kokemus herätti paljon ristiriitaisia ajatuksia. Poikelus huomasi, että silpomisperinne johtuu ennen kaikkea tiedon puutteesta. Toisaalta ilmeni, että asenteita ja tapoja on kyllä mahdollista muuttaa oikeanlaisella avustustyöllä.

- Vierailin esimerkiksi Solidaarisuuden perustamilla turvaleireillä, joilla tytöt oppivat omista oikeuksistaan.

Vaikka aiheen ympärillä on edelleen paljon tietämättömyyttä ja lujasti työtä tehtävänä, jäi myös ripaus toiveikkua itämään.

Jenni Poikelus ei tarkoituksella ole avannut vakavaa puolta itsestään esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Vain läheisimmät pääsevät näkemään hänen huonot hetkensä.

- Olen aika kova ahdistumaan ja stressaamaan. Märehdin ja huolehdin etukäteen. Tietenkin monesti ihan turhaan.

Työkavereille siitä on kuulemma tullut jo jonkinmoinen vitsi: Ai, Jenniä stressaa taas, sepä jännä juttu.

Ne koomikon kyneleet?

Poikelus paljastaa mieltivänsä turhankin paljon sitä, mitä ihmiset hänestä ajattelevat.

- Olen tosi kova nolostumaan. Hävettää lähes kaikki, mitä ikinä olen tehnyt.

Hän kertoo lohduttautuvansa sillä, että tietää häpeän tunteiden olevan tuttuja myös esiintymisen superammattilaisille. Jos kaikki menisi aina putkeen, kävisi se tylsäksi.

- Uhraan näin ollen itseni hauskuuttamisen altarilla. Jos joku nauraa tekemisilleni ja sanomisilleni, niin menköön se viihteen piikkiin, vaikka miten hävettäisi.

Häpeänkyneleitä ei sentään ole tarvinnut vuodattaa. Mutta mikä saa koomikon oikeasti surulliseksi?

- Tosi moni asia. Maailman pahuus. Ihmisten välinpitämättömyys. Koiranpentujen kärsimykset, Jenni Poikelus luettelee.

- Tästä tuli nyt tällainen tyypillinen missivastaus, mutta ihan tosissani olen. □

2015

Ensimmäiset sketsit YleX:n someen.

2017

Aloitti Villi Kortti -ohjelman vakiopanelistina Yle TV2:ssa.

2018

Voitti Vuoden Mediapersoonapalkinnon Industry Awardseissa.

2020

Mukana Suurmestari-ohjelmassa.

Motiivini

MITÄ VAATII, ETTÄ ON VIITENÄ PÄIVÄNÄ VIIKOSSA HAUSKA JA PULPPUAVA?

Ensinnäkin tarvitaan hyvät työkaverit, jotka ovat niin tuttuja, että heidän juttuihinsa ja mielipiteisiinsä on mahdollista spontaanisti tarttua ja vastata.

JOS PITÄISI VALITA VAIN JOMPIKUMPI, TV- VAI RADIOTYÖ?

Onpa vaikeaa. Radio on ensirakkaus, mutta ainahan vaihtelu virkistää. Eikä, en tiedä! En haluaisi radiolle kokonaan hyvästejä jättää.

MISSÄ NÄET ITSESI KYMMENEN VUODEN PÄÄSTÄ?

Ai, jos en jostain syystä ole Hollywoodissa? Siinä tapauksessa kuvittelen, että en ehkä enää ole kameran edessä. Saatan siirtyä linssin toiselle puolelle kirjoittamaan ja ohjaamaan.

Alueelta

JHL on suositellut kokousten siirtämistä myöhemmäksi koronavirus-epidemian vuoksi. Tarkista kokouksen tilanne omasta yhdistyksestäsi. JHL:n tapahtumakalenteri jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Helsingin sosiaali- ja terveysalan hoitohenkilöstö JHL 398

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 17 yhd. toimitalo, Kustaankatu 4 B a 2, Helsinki. Toimitilan myyntisuunnitelman eteneminen. Ilm. 20.4. mennessä pirkko.makela@hotmail.fi.

Riihimäen kunnalliset JHL 260

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 18 Ingaféssa, Länsitie 15, 11120 Riihimäki.

HYKS Henkilökunta JHL 035

Kylpylämatka Viroon Toila Spa Viro 24.–28.5. Hinta 170 €/2hh, 1hh lisämaksu 92 €. Ilm. ja maksu 30.4. mennessä. Ilmoita syntymäaika, kansalaisuus, puhelinnumero ja ruokavalio Liisa Haveriselle p. 040 705 6759 tai marjaliisa.haverinen@elisanet.fi. Maksu tilille Nordea FI39 1521 3000 1010 24, viestikenttään Toila Spa 2020. Mukaan passi tai uudenmallinen henkilötodistus. Matkan peruutus ilmoitusajan päätyttyä ainoastaan lääkärin-todistuksella.

Vihdin kunnalliset JHL 300

Vihti JHL:n jäsenristeily M/S Viking Gracella Turku–Tukholma–Turku 12.–13.6. Seaside hytti 2-4 hlö. Kuljetus Vihti kk Linjala – Nummela Linjaportti. Laiva lähtee 12.6. klo 20.55. Meribuffet la klo 14.30. Laiva saapuu Turkuun 13.6. klo 19.50. Kuljetus kohti Vihtiä. Hinta: JHL:n jäsenet 55 €, avec 85 €. Ilm. 044 027 3007 arkisin klo 17–18 maanantaihin 11.5. mennessä. Huom! Hyttejä on rajallinen määrä.

Lohjan sairaalan JHL 134

Sääntöm. kevätkokous 15.4. klo 17.30 Lohjan sairaalan hallinnon kokoushuone 2, Sairaالاتie 8, Lohja. Kahvitarjoilu.

Vantaan JHL 865

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 18 mySaunalla, Peltolantie 1, Vantaa. Kahvitilaisuus klo 17.30. Jäsenkortti mukaan.

Hallinnon, tietotyön ja tukipalvelujen ammattilaiset JHL 872

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 17 yhd.toimisto, Torkkelinkatu 2a liiketila, Helsinki.

STM:n hallinnonalan ammattiosasto JHL 805

Sääntöm. kevätkokous 22.4. ravintola Vltavan Havel-kabinetissa klo 17. Ruoka- ja juomatarjoilu, ilmoittautumista ei tarvita, saavu vain paikalle.

Janakkalan kunnalliset JHL 237

Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 18 pääluottamusmiehen toimisto, Harvia-lantie 7B, Turenki. Valitaan hallitukseen kaksi varajäsentä sekä päätetään Kivenkolan kauden 2020 vuokratinnat. Tarjolla suolaista iltapalaa.

Espoon kaupungin työntekijät JHL 197

Huomio muuttunut päivämäärä! Kokouksen päivämäärä on muuttunut jäsenkirjeessä ilmoitetusta. Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 17 Valtuustotalo, kokoomuksen ryhmähuone, Espoonkatu 5, Espoo. Kahvitarjoilu alkaen klo 16.30. Puhelinosakkeiden myyminen, yhd. tilanne.

Sysmän JHL 380

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 18 Sysmän yhtenäiskoulu, Väihkyläntie 9, Sysmä. Kaikki jäsenet tervetuloa kokoukseen ja kahville.

Helsingin sosiaali- ja terveysviraston henkilöstö JHL 015

Helsinkiin vappumarssille tuleville JHL:n jäsenille (mikäli marssi järjestetään). Vappumarssia ennen yhteinen kokoontuminen skumpan ja sympatian merkeissä JHL 015:n tiloissa Kolmanella linjalla klo 9. Yhteistapaaminen päättyy klo 10.30, matkaamme yhdessä torille ja kulkueeseen, marssi lähtee Hakaniemestä klo 11. Viime hetki miettiä, kuinka JHL näkyy työvään vappuna.

VR automiehet JHL 1089

Yhd. kesäkauden avajaiset Mustiossa 16.5. klo 9 alkaen. Pannaan taas paikkoja kesäkuun ja jutellaan talven kuulumiset. Tarjoilu entiseen malliin.

Uppiniemen yhdistys JHL 780

Sääntöm. kevätkokous 29.4. klo 17 Uppiniemen sotilaskoti.

Itä-Suomi

Vesitiet JHL ry 863

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 16 Iso-Severin kokoustilat, Leväsantie 3, Kuopio. Kahvit ennen kokousta klo 15.30. Uudet työehtosopimukset.

Iisalmen kunnalliset JHL 206

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 18 uimahalli, Joukolankatu 15, Iisalmi. Yhd. tarjoaa kokoukseen osallistuville jäsenilleen yhden ilmaisen uimahallikäynnin. Ilm. txt 18.4. mennessä Tiina 040 707 6430 tai Virpi 040 588 7803. Kahvitarjoilu.

Lieksan Kunnalliset JHL 174

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 17.30 kaupungintalo, kokoushuone Pielinen, 1. krs, Pielisentie 3.

Meijän sote JHL 212

Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 16 keskussairaala, talo 8/pohjakerros. Puheenjohtajan valinta. Kahvitarjoilu.

Itä-Suomen yksityisen sosiaali-, terveys- ja opetusalan ammattilaiset JHL 135

Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 18 Joensuun Validia-talo, Merimiehenkatu 36 b, U-kerros, Joensuu. Ilm. 17.4. mennessä jhl135@suomi24.fi.

Ylä-Savon Sote JHL 698

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 18 Iisalmen terveyskeskuksen kokoustila Niva, 1. krs. JHL sääntömuutos ja mahdollinen luottamusmiehesvalinta. Ilm. sutinenanne@gmail.com tai Anu 044 021 2913 erityisruokavaliioineen 22.4. mennessä. Kahvitarjoilu.

Joensuun seudun JHL 310

Sääntöm. kevätkokous 28.4. klo 17.30 Joensuun pääkirjaston Muikku-sali, Koskikatu 25, Joensuu.

Iisalmen Kunnalliset JHL 206

Retki PowerParkiin Alahärmään 27.6. Lisät., hinnat ja ilm. tiedot yhd. kotisivuilta iisalmi206.jhlyhdistys.fi.

Nurmesken Kunnalliset JHL 326

Sääntöm. kevätkokous 29.4. klo 17 Break Sokos Hotel Bomba, Ilmatar kabinetti, Tuulentie 10, Nurmes. Ruokailu kokouksen jälkeen ravintola Trattoriassa. Lisät. kokoukseen liittyen smura.maarit@gmail.com.

Lappi

Lapin aluehallinnon henkilöstö JHL 636

Sääntöm. kevätkokous 20.4. klo 16 Lapin ELY-keskuksen neuvottelu-huone Halti, Hallituskatu 3 B, Rovaniemi. Kahvitarjoilu.

Kymsote JHL 586

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 18 ravintola Neville, Salpausselänkatu 27, Kouvola. Itapalatarjoilun vuoksi ilm. ja erityisruokavaliot 17.4. mennessä virpiaunela@gmail.com.

Rovaniemen Opetusalan yhdistys JHL 596

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 17.30 Lappia-talon kanttiini, Jorma Eton tie 8 A, Rovaniemi. Kutsu lähetetään sähköpostina tai kirjeenä. Etäyhteys järjestetään sitä tarvitseville. Kokouksen jälkeen klo 19 teatteriesitys Neljäntienristeys. Ilm. teatteriesitykseen viimeistään 16.4. tarja.suopajarvi@gmail.com.

Raideammattilaisten osasto 9 JHL 1009

Sääntöm. kevätkokouksen 25.4. klo 12 Pieksämäen ABC-liikenne-asema. Ruokailu kokouksen jälkeen.

Oulu

Oulun kaupungin toimen- ja viranhaltijat JHL 379

Sääntöm. kevätkokous ja maksuton jäsenilta 28.4. klo 17 Elokuvateatteri Star, Kalliotie 6, Oulu, elokuvasalil numero 5. Kokouksen jälkeen noin klo 18.30 yhd. tarjoaa pullakahvit.

Elokuvaherkuiksi saat maksutta popcornit ja limsan. Ilta huipentuu 007 James Bond -elokuvaan No time to die. Elokuva alkaa n. klo 19. Sit. ennakkoi-
lmoittautumiset ajalla 23.3.–2.4. tsto 044 988 3794 tai jhlry379@gmail.com. Ilm. nimi, puh.nro ja sähköpostiosoite. Ilmoittautumisajan jälkeen vahvistamme sähköpostitse mukaan päässeet jäsenet.

Limingan JHL 531

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 17.30 Lakeustalon Cafe, Tupoksentie 10, Liminka. Ilm. tarjoilujen vuoksi 20.4. mennessä Sajjalle 041 469 2212.

Hintan tiemiehet ry 455

Sääntöm. kevätkokous 30.4. klo 16.30 alkaen, Linnankatu 8, Oulu. Ohjelmassa kokous, ruokailu ja sauna. Ilm. 22.4. mennessä 040 589 5875.

Oulun yliopistolaiset JHL 734

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 16 ravintola Kastari (Oulun yliopisto, Linnanmaa), Paavo Havaksen tie 5, Oulu. Tarjoilun vuoksi ilm. viim. 16.4. helena.karjalainen@oulu.fi tai txt 040 961 4945. Ilmoita samalla mahdolliset ruoka-aineallergiat.

Pohjanmaa

Teuvan ja Kaskisten JHL 452

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 18 Kulttuuritalo Orrela, Porvarintie 51, Teuva.

Satakunta

Kokemäen kunnalliset JHL 472

Sääntöm. kevätkokous 15.4. klo 18, Teljän Talon kahvio, Kilkkunkatu 9, 2. krs, 32800 Kokemäki. Valitaan teknisen toimen luottamusmies kaudelle 2020–2021. Puhumassa JHL:n edustajiston Satakunnan alueryhmän puheenjohtaja ja Porin kunta-alan yhteisjärjestön pääluottamusmies Satu Joensuu. Kahvitarjoilu.

Ulvilan JHL 465

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 18.30 Friitalan yhdistystalo, Koulukuja 17, Ulvila. Hallitus klo 17.30. Kahvitarjoilu.

Nakkilan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 374

Sääntöm. kevätkokous 27.4. klo 18 OP:n kokoustila, Porintie 4, Nakkila. Kahvitarjoilu.

Pomarkun kunnalliset JHL 761

Sääntöm. kevätkokous 27.4. klo 17.15 Pomarkun kunnanvirasto, Vanhatie 14, Pomarkku.

Eurajoen kunnalliset JHL 537

Sääntöm. kevätkokous 28.4. klo 18 Eurajoen kunnanvirasto, kokoushuone Rapuun, Kalliotie 5, Eurajoki. Kokouksen alustaja varmistuu myöhemmin. Tarjoilua.

Harjavalan kunnalliset JHL 272

Sääntöm. kevätkokous 28.4. Ladun ja Polun maja, Pyydyskatu 4, Harjavalta. Tarjoilun vuoksi ilm. Sarille 17.4. mennessä 040 565 2751 (miehellään klo 15 jälkeen) tai sari.aromaa@harjavalta.fi.

Porin KTV:n sairauskassa

Varsinainen kassankokous 29.4. klo 18 ravintola Liisanpuiston auditorio, Liisankatu 20, Pori. Kahvit klo 17.30.

Kokemäen kunnalliset JHL 472

Yhdistyksen mökin siivous- ja kunnostustalkoot 3.5. klo 11 alkaen Sääksjärvellä. Kokoontuminen klo 10.30 Teljän Talolla, Kilkkunkatu 9, kesto koko päivän. Perheenjäsenet ovat tervetulleita osallistumaan. Tarjolla hernekeittoa, kahvia ja makkaraa. Osallistujien kesken arvotaan juhannusviikonloppu mökillä. Lisät. mökkivastaava Jouni Virtaselta, puhelin 0400 989 527.

Sisä-Suomi

Jyväskylän julkisten ja hyvinvointialojen ammattilaiset JHL 103

Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 17 Järjestöjen talo, Kalevankatu 4, 5. krs. PRO:n kokoustilat. Kokouksessa kahvitarjoilu. Ilm. 17.4. mennessä tuula.jhl103@gmail.com.

Saarjärven seudun JHL 444

Sääntöm. kevätkokoukseen 16.4. klo 18 Saarjärven Ruustinnaan, Paavontie 1. Kahvitarjoilu.

Jyväskylän JHL 616

Sääntöm. kevätkokoukseen 22.4. klo 18 kansalaistoiminnan keskus Matara, Tourujoki-sali, Matarankatu 4, Jyväskylä. Kahvitarjoilu.

TieJHL Keski-Suomi ry 179

– Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 15 Korpilahden vanha pappila, Koivukuja 8, Korpilahti. Ruokatarjoilu.

– Jäsenmatka Pärnuun 16.–19.7. Bussi Jkl-Vaajakoski-Joutsas-Helsinki. Yöpymiset Viiking Spa hotellissa 2 hh. Hinta yhd.jäsenille 236 €, avec 396 €. Kuljetukset sekä ateriat laivalla meno-paluusis. hintaan. Sit. ilm. ja maksu 29.4. mennessä Virpi Glad 050 527 6894, tilinumero FI73 5091 0320 0366 42. Viestikenttään jäsenen nimi/Pärnu.

Ikaalisten JHL 286

Sääntöm. kevätkokous 28.4. klo 18 kahvila-ravintola Tähhä, Kauppakeskus Komppi, Karhoistentie 3, Ikaalinen. Kokouksessa ruokailu.

Tampereen Sähkölaitos Oy henkilökunta JHL 120

Sääntöm. kevätkokous 29.4. klo 16 Kalevankankaan työmaaruokala, Hautausmaankatu 6, Tampere. Tilaisuudessa on kahvi- ja voileipätarjoilu.

Valtakunnallinen

Raideammattilaisten osasto 101 JHL

Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 13, hallitus klo 12 Scandic City hotel, Hämeenkatu 1, Tampere. Mikäli koronavirus-epidemia vielä päällä, osallistuminen etänä mahdollista. Ohjeet lähempänä kokousta 101.jhlyhdistys.fi.

Varsinais-Suomi

Turun kunnantyöväen ammattiosasto JHL 025

Sääntöm. kevätkokous 16.4. klo 18 ammattiosaston toimistolla, Tuureporinkatu 17 C, Turku.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän henkilökunta JHL 114

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 17 TYKS T-sairaalan Lahesmaa-salissa. Ennen kokousta 16.45 alkaen kahvit johon ilm. lyyti.in/JHL_114_kevätkokous_2020. Lisät. plm Janne Sjölund 040 500 3398.

Liedon JHL 557

Sääntöm. kevätkokous 29.4. klo 18 ravintola Lundo, Hyvättyläntie 4, kauppiapiha, Lieto. Työehtosopimus tilanteesta kertomassa JHL aluetoimitsija Vuokko Puljujärvi.

Naantalinn Kunnalliset JHL 246

Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 18 kaupungin varikon kahvio, Rautakatu 7, Naantali. Kahvitarjoilu.

Turun ammatillisen opetuksen henkilökunta JHL 495

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 16.30. Tarkempi paikka lähetetään sähköpostilla kaikille jäsenille sekä ilmoitetaan yhd. turun495.jhlyhdistys.fi. Tulemme noudattamaan yleistä ohjeistusta kokoontumisten suhteen sekä mahdollisesti liiton antamia erityisiä ohjeita.

Turun teknisten ja hyvinvointitoimialojen ammattilaiset JHL 553

Sääntöm. kevätkokoukseen 29.4. klo 18 Kaskenlinnan sairaala, Vähäheikkiläntie 3, Turku. Arvomme kaikkien kokoukseen tulleiden jäsenten kesken 150 €:n arvoisen lahjakortin kauppa-keskus Myllyyn. Hallituksen jäsenet eivät voi osallistua arvontaan. Lisät. saara.vossi@turku.fi ja ilm. 22.4. mennessä marja-leena.jarvela@kaarea.fi. Kahvitarjoilu.

Raideammattilaisten V-S osasto JHL 201

Sääntöm. kevätkokous on peruttu JHL:n ohjeistuksen mukaan vallitsevan tilanteen vuoksi. Kevätkokousasiat käsitellään syyskokouksessa.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma

Mikäli haluat kokousilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaata kohdan ”Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen”.

HALOO

Miten koronaepidemia vaikuttaa työehtoihin?

KORONAVIRUS ON SUOMESSA määritelty yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Tämä antaa viranomaisille oikeuden määrätä ihmisiä eristykseen ja karanteeniin sekä tarvittaessa sulkea kouluja ja työpaikkoja.

Hallitus otti käyttöön valmiuslain koronavirusepidemian takia. Valmiuslaki tuo poikkeuksia, jotka koskevat terveydenhuollon, sosiaalihuollon, hätäkeskusten, rajaviranomaisten, puolustusvoimien ja poliisin työntekijöitä ja viranhaltijoita.

Terveydenhuollon ammattihenkilöstön työvelvoite koskee 18–68-vuotiaita terveydenhuollon koulutuksen saaneita ja myös muille aloille siirtyneitä. Lisäksi alalla toimivana voidaan pitää henkilöä, joka on ollut poissa alalta lyhyehkön ajan. □

VOIKO TYÖNANTAJA MUUTTAA TYÖAIKOJA?

Koronavirus ei lisää työnantajan direktiovaltaa. Jos työnantaja haluaa muuttaa työvuoroja omalla päätöksellään, sille pitää olla perusteltu syy. Jos iso osa henkilökunnasta sairastuu tai joutuu karanteeniin, työnantajalla voi olla oikeus muuttaa työvuoroja yksipuolisesti. Valmiuslaki oikeuttaa teettämään ylitöitä ilman suostumusta ja poikkeamaan enimmäistyöaikaa ja lepoaikoja koskevista säännöksistä.

VOIKO TYÖNANTAJA PERUA LOMIA?

Työsopimussuhteisen työntekijän vahvistettua lomaa ei voi perua ilman yhteistä sopimusta. Virkamiehen loma voidaan keskeyttää tai siirtää julkisen vallan käyttöön, terveyteen tai turvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Valmiuslaki oikeuttaa siirtämään tai keskeyttämään loman, jos se on tarpeen koronavirusepidemian takia. Loma on annettava heti, kun se on mahdollista.

VOIKO KORONAN TAKIA LOMAUTTAA?

Jos työpaikka suljetaan viranomais määräyksen vuoksi, työnantaja saattaa keskeyttää työnteon työ-sopimuslain perusteella. Tällöin työntekijä saa 14 päivän palkan ja sen jälkeen työttömyyspäivärahaa. Jos edellytykset tarjota työtä vähentyvät tilapäisesti, työntekijä voidaan lomauttaa 90 päiväksi. Pidempi lomautus edellyttää irtisanomisperustetta. Yksityisten alojen lomautusilmoitusaikojen on lyhennetty.

MITÄ TYÖVELVOITE TARKOITTAÄ?

Työmääräys voidaan antaa korkeintaan kahdeksi viikoksi kerrallaan ja sen voi uusia kerran. Viranomaisen työhön määräämä henkilö on työvelvollisuus-suhteessa, ja häneen sovelletaan työnantajaa sitovaa työ- tai virkaehtosopimusta. Työvelvollisen oma työ- tai virkasuhde jatkuu normaalisti työmääräyksen ajan. Hänellä on oikeus palata omaan työhönsä työmääräyksen päättyttyä.

Merja Hyvärinen

Työympäristötoimitsija
Yksityisten sopimusalojen ja
työelämän laadun toimialue

ON TÄRKEÄ KOROSTAA, että työmääräys voidaan antaa vain sellaiseen työhön, jota työntekijä pystyy kohtuudella tekemään ikänsä, terveydentilansa, perhesuhteensa, työkokemuksensa ja tehtäväksi määrätyn työn luonteen mukaan. Työmääräystä ei voi antaa tehtäviin, joihin työntekijällä ei ole koulutusta tai työkokemusta eikä henkilöille, jotka ovat vanhempain- tai hoitovapaalla tai omaishoitajia.

LUE LISÄÄ jhl.fi > ajankohtaista > teemat > koronaviruksen leviämisen vaikutukset työhön

Koronan värittämä neuvottelukierros

Osa JHL:n tes-neuvotteluista oli vielä kesken Motiivin mennessä painoon huhtikuun alkupäivinä. Motiivin toimitus keräsi poimintoja muutamasta saavutetusta sopimuksesta. Palkat nousevat, ja kiky poistuu. Katso ajantasainen tilanne sopimusalastasi jhl.fi/neuvottelutilanne.

Sopimusneuvotteluja on viime viikoina värittänyt koronaepidemian aiheuttama poikkeustila. Muun muassa kunta-alan neuvottelujen aika-aulua tiivistettiin ja pyrittiin nopeaan sopimustulokseen. Motiivin mennessä painoon kunta-alan neuvotteluosapuolet olivat hakeneet vapaaehtoisesti apua valtakunnansovittelija **Vuokko Piekkalalta**.

Näkemyseroja oli niin palkankorotuksista, tekstimuutoksista kuin sopimusrakenteen kehittämisestäkin. Kunta-alan neuvottelut ehtivät kerran jo katketakin, kunnes ne muutaman päivän tauon jälkeen saatiin taas käyntiin.

Lisäksi yksityisen sosiaalipalvelualan neuvotteluissa on eletty värikkäitä vaiheita, kun työntekijöiden neuvottelijat kävelivät neuvottelupöydästä ulos. Syynä tähän oli se, että työnantaja ei ollut valmis neuvottelemaan palkkausjärjestelmästä. Pöytään päästiin uudestaan, kun työnantaja ilmoitti sittenkin valmiutensa järjestelmän kehittämiseen.

Rautatieala

- Sopimuskausi: 25 + 12 kuukautta. Voimassa ainakin 1.3.2020-28.2.2022.
- Kiky: Postuu kokonaisuudessaan 1.1.2021.
- Palkat: Yleiskorotus 2 % 1.4.2020 ja yleiskorotus 1,0 % 1.4.2021. Lisäksi 0,3 % yritys-kohtainen erä työntekijän perälaudalla, eli mikäli erän jakamisesta ei päästä työpaikalla sopuun, se jaetaan yleiskorotuksena koko henkilöstölle.
- Lisät: Euromääräisiä lisää korotetaan yhteensä 3,3 %. Ensimmäinen korotus 2 % 1.4.2020.

Toinen korotus 1,0 % 1.4.2021. Lisäksi yritys-kohtainen 0,3 % erä työntekijän perälaudalla.

Valtio

- Sopimuskausi: 23 kuukautta, 1.4.2020-28.2.2022.
- Kiky: Kiky-työajanpidennykset poistuvat 1.10.2020 alkaen. Kiky-kompensaatiot astuvat voimaan 1.1.2021. Lue kompensaatiomallit jhl.fi.
- Palkankorotukset: 1,1 % yleiskorotus 1.8.2020. 0,97 % yleiskorotus 1.6.2021 kuitenkin vähintään 20,37 euroa. 1,0 % virastoerä yleiskorotusperälaudalla, eli mikäli yksittäinen virasto ei saa sovittua erän jakamisesta, se jakautuu yleiskorotuksena kaikille.
- Henkilöstön edustajien palkkiot: Luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen palkkiota korotetaan 3,07 % 1.8.2020 alkaen.

Huom! Valtion sopimus vaati vielä Motiivin painonmenon jälkeen edustajiston hyväksynnän.

Yksityinen opetusala (sekä ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset)

- Sopimuskausi: 24 kuukautta, 1.4.2020-31.3.2022.
- Kiky: Poistuu viimeistään 1.8.2020. Samasta päivämäärästä alkaen uudet työaikajoustop käytettävissä.
- Palkat: Neljän korotusta sopimuskaudella: yleiskorotus 1,1 % 1.8.2020, paikallinen erä 0,5 % 1.12.2020, yleiskorotus 1,1 % 1.6.2021, paikallinen erä 0,5 % 1.12.2021.

Yliopistot

- Sopimuskausi: 24 kuukautta, 1.4.2020-31.3.2022.

- Kiky: poistuu viimeistään 1.8.2020. Samasta päivämäärästä alkaen uudet työaikajoustop käytettävissä.
- Palkat: Neljän korotusta sopimuskaudella: yleiskorotus 1,1 % 1.8.2020, paikallinen erä 0,5 % 1.12.2020, yleiskorotus 1,1 % 1.6.2021, paikallinen erä 0,5 % 1.12.2021.

Henkilökohtaiset avustajat

- Sopimuskausi: 15 kuukautta. Voimassa 1.2.2020 alkaen.
- Palkat: Palkkaryhmä A: yleiskorotus 2,1 %. Palkkaryhmä B: yleiskorotus 2,2, %. Molemmat voimassa 1.3. alkaen.
- Lauantailisä: 25 % tuntipalkasta.
- Kokemuslisät: 0,25 % korotus ja yksi taso lisää.
- Muuta: Uudenvuodenpäivästä palkallinen vapaa. Kaksi palkallista koulutuspäivää vuodessa. Luottamusmiesjärjestelmää aletaan kehittää.

Katso oman sopimusalasi tilanne jhl.fi/neuvottelutilanne.

Avtalsrörelsen pågår fortfarande

Förhandlingarna om en del av arbets- och tjänstekollektivavtalen där JHL är avtalspart hade ännu inte avslutats då Motiivi gick i tryck. Aktuell information om avtalsförhandlingarna och deras resultat finns på JHL:s webbsida: jhl.fi/avtalsrorelsen.

MINÄ

Kiipeily on tekniikkalaji

Ly Kaipiainen kaataa ja hoitoleikkaa puita Helsingin puistoissa ja taajamametsissä. Hötkyily ei pitkälle kannaa. Arboristi hyötyy enemmän tarkkuudesta kuin fyysisestä voimasta.

teksti Marina Wiik kuva Wilma Hurskainen

LY KAIPIAINEN
syntynyt 1974

KOTIPAikka
Vantaa

AMMATTI
arboristi

PERHE
kolme lasta

HARRASTUS
vesijumppa

LUE LISÄÄ
arboristin työstä
motiivilehti.fi

6

vuotta
ammatti-
liitossa

2

lemmikkiä

3

työ-
kaveria

15

eri
työkalua
käytössä

0

vakavaa
työtapa-
turmaa

22

kilometrin
työmatka

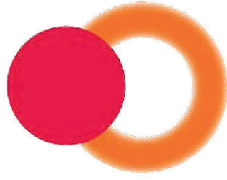
9

ruukku-
kasvia

38

turvakengän
koko

- Joskus harmittaa
vanhojen hienojen
puiden kaataminen.

Nettikassaan nyt Suomi.fi-tunnistuksella

Enää sinun ei tarvitse muistaa jäsennumeroasi ja salasanaa, kun asioit Työttömyyskassan eWertti Nettikassassa. Kirjautut jatkossa Suomi.fi-tunnistuksen kautta omilla verkkopankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai varmennekortilla.

Suomi.fi on julkishallinnon asiointiin yhteinen tunnistuspalvelu. Se on käytössä valtion ja kuntien sähköisissä palveluissa, joissa käyttäjä pitää tunnistaa luotettavasti. Sähköisten palvelujen käyttäminen on tietoturvallista ja luotettavaa, kun sinut tunnistetaan Suomi.fi:ssä. Käy tutustumassa siihen osoitteessa suomi.fi/kansalaiselle.

Tunnistus toimii tietokoneella ja mobiililaitteissa. Sitä voi käyttää eri selainohjelmilla ja niiden oletusasetuksilla. Kirjautuminen on kerrallaan voimassa 32 minuuttia ja uloskirjautuminen tapahtuu kaikista asiointipalveluista samanaikaisesti. Tunnistautumiseen liittyvissä ongelmissa ota yhteyttä siitä vastaavaan tahoon, esimerkiksi omaan pankkiisi tai operaattoriin.

Työpaikkoja suljetaan, lomautukset lisääntyvät

Tartuntatautiin sairastuminen tai sille altistuminen voi vaikuttaa ansiopäivärahaan. Työpaikkojen sulkeminen ja pandemian aiheuttama

taloudellinen tilanne johtavat eri aloilla myös lomautuksiin ja lomautukseen rinnastettaviin työnteon keskeytymisiin.

Työttömyyskassan internetsivuilla tyottomyyskassa.jhl.fi ovat aina viimeisimmät tiedot, joten niitä kannattaa seurata. Myös hakuohjeet esimerkiksi lomautus- ja lomautukseen rinnastettaviin työnteon keskeytymistilanteisiin löydät sieltä. Myös liiton sivuilla (jhl.fi) on tietoa koronaviruksen vaikutuksista työhön.

Tartuntatautipäiväraha ja sairauspäiväraha

Jos osa-aikatyötä tekevä sairastuu yleisvaaralliseen tartuntatautiin tai hänen voidaan perustellusti olettaa altistuneen sellaiselle, ja hänet määrätään taudin leviämisen estämiseksi karanteeniin, voi ansionmenetyksen ajalta olla oikeus Kelan tartuntatautipäivärahaan. Sitä voi saada myös jos työntekijän alle 16-vuotias lapsi on sairastunut koronavirukseen tai on määrätty karanteeniin ja työntekijä joutuu jäämään sen vuoksi pois töistä hoitamaan lasta. Kun lapsi sairastuu, oikeus työstä poissaoloon määräytyy tilapäistä hoitovapaata koskevien säännösten mukaisesti. Tartuntatautipäivärahan ajaltakin voi

olla oikeus ansiopäivärahaan, tuolloin tartuntatautipäiväraha vähennetään ansiopäivärahasta.

Kokonaan työtön ei voi saada tartuntatautipäivärahaa, koska hänelle ei synny ansionmenetystä. Jos työtön sairastuu, hänellä voi olla oikeus Kelan sairauspäivärahaan, jonka ajalta ei makseta ansiopäivärahaa.

Lisätietoja sairauspäivärahasta ja tartuntatautipäivärahasta saa niiden maksajalta Kelalta, esim. sivuilla kela.fi.

Koronakriisi aiheuttaa muutoksia myös työttömyyskassan toimintaan

Työttömyyskassassa on valmistauduttu koronakriisin aiheuttamiin haasteisiin monin eri toimin. Päivärahojen maksatus pyritään turvamaan työjärjestelyillä, muun muassa porrastamalla henkilökunnan työaikoja ja ylitöillä. Kassan puhelinpäivystysaikoja on myös supistettu hakemusten käsittelyn turvaamiseksi.

Pahoittelemme hakemusten käsittelyssä ja päivärahan maksatuksessa toimenpiteistä huolimatta mahdollisesti ilmeneviä viiveitä. Mahdollisista muutoksista puhelinpäivystysajoissa tiedotamme kassan verkkosivuilla, eWertti nettikassassa, sekä kassan Facebook-sivuilla.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai-torstai klo 10–14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatko-hakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Yhteydenottoa odottaen

Kuntouttavalla työtoiminnalla on huono maine, mutta monelle pitkäaikaistyöttömälle se on ponnahduslauta takaisin työhön - ja joillekin viimeinen oljenkorsi.

teksti Ulla Puustinen kuvat Esko Jämsä

Helsinkiäinen **Desirée Saadaoui**, 61, on pukeutunut siniseen työhaalariin ja pääkallohuiviin, jonka alta pilkottaa mustia hiuskiehkuroita, rastoja. Sormissa on pääkallosormuksia ja muita helyjä.

- Musiikkini on heavy metal, mitä hevempi sen parempi, hän toteaa melkein ensisanoikseen.

Rälläkkä kipinöi taustalla, kun Saadaoui irrottaa pihdeillä lasten kolmipyörän pyöriä ja ryhtyy korjaamaan menopeliä toimintakuntoon. Kolmipyörien lisäksi huoltoa odottaa iso kasa Helsingin kaupungin leikkikenttien ulkoleikkivälineitä.

Olemme Pakilan työkeskuksessa, rososen rujossa betonirakennuksessa Tuusulanväylän ja Kehä I:n puristuksessa Pohjois-Helsingissä. Entinen bussivarikko kätkee sisäänsä kuntouttavaa työtoimintaa tarjoavan kaupungin yksikön.

Keskuksessa työskentelee vakituisesti noin 40 työpajaohjaajaa, työnjohtajaa, vastaavaa työnjohtajaa, työvalmentajaa, etumiestä ja muuta ammattilaista.

Asiakaskunta on vielä kirjavampi: Vuosittain kuntouttavaan työtoimintaan osallistuu noin 300 pitkään työttömänä ollutta helsinkiläistä. Joukkoon mahtuu yli kuusikymppisiä mutta myös alle 30-vuotiaita, jotka vasta pohtivat ammatinvalintaa ja opiskeluvaihtoehtoja.

Löytyy mielenterveystoipujia ja muusta syystä osatyökykyisiä, on toisen polven pitkäaikaisyöttömiä ja niitä, joiden työllistymisen ensisijainen este on puutteellinen koulutus tai elämänhallinta. Satunnaisemmin joukkoon mahtuu rikosseuraamuspuolen asiakkaita, eli entisiä vankeja, ja huumeiden ja lääkkeiden käytöstä irti pyristeleviä korvaushoitolaisia.

Jokaisella on oma tarinansa. Yhteistä on se, että kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat eivät kuulu kaikkein helpoimmin työllistettäviin. Juuri heistä poliitikot ja taloustieteilijät puhuvat, kun he puhuvat työttömyyden kovasta ytimestä.

Köyhät kunnialla hautaan

Kuntouttavalla työtoiminnalla on huono maine. Joidenkin mielestä se muistuttaa lähinnä aikuisten päivähoitoa; osallistujia paapotaan kuin pikku-

lapsia, hyvä ettei käydä kotona aamuisin herättelössä ja hakemassa työpajalle. Tulostavoitteita ei tunneta - niinpä nelituntinen päivä kuluu kivassa pikkupuuhastelussa.

Toisten mielestä työtoiminta on työttömien kyykyttämistä, jopa suoranaista riistoa. Työtoimintaan osallistuvilla teetetään palkkatyötä korvaavaa työtä yrityksissä, ja he saavat siitä yhdeksän euron korvauksen. Siis päivässä.

Tältä osin Helsinki saa puhtaat paperit, sillä Pakilan työkeskuksella ei ole yrityskytentöjä, eikä se tee alihankintaa firmoille.

- Teemme hyvää kaikille helsinkiläisille. Täällä valmistetaan esimerkiksi tuoleja ja pinnasänkyjä toimeentulotuen asiakkaille. Lisäksi kunnostamme ja verhoilemme koulujen, päiväkotien, sairaaloiden ja muiden kaupungin toimipisteiden huonekaluja, kertoo työvalmentaja **Titta Niemonen**.

Työkeskuksessa tehdään myös liimapuisia ja kuultomaalattuja ruumisarkkuja, koruttoman kauriita. Näin taataan, että yksinäiset ja vähävaraiset helsinkiläiset pääsevät kunnialla hautaan.

Monta ammattia, nolla tutkintoa

Desirée Saadaouilla on monta ammattia, mutta ei yhtään ihan loppuun asti suoritettua tutkintoa tai koulutusta keskiopiskoulun jälkeen.

Hän aloitti Valintatalossa hyllyttämällä tavaroita, välillä häntä tarvittiin myös kassalle.

- Kuin hyppyrottaa minua revittiin ketjun eri liikkeisiin. Se oli uuvuttavaa - jaksoin silti lähes kolme vuotta, hän kertoo.

Sitten seurasi siivoustyötä Servi Systemsillä, kahvilatöitä legendaarisella Leppäsuon Essolla, tarjoilijan töitä perheravintolassa, yllätyksraskaus ja äitiysloman jälkeen paluu tarjoilijaksi.

Pienen pojan yksinhuoltajana Saadaoui kaipasi päivätyöhön ja pääsi myyjäksi työasuliikkeeseen ja sen jälkeen eläinkauppaan apulaiseksi. Hetken hän toimi myös yrittäjänä, mutta taiteilijaluonteelle tilitykset ja kirjanpito osoittautuivat liian hankalaksi palaksi.

Kerran Saadaoui haki töihin myös valtiolle, silloiselle Kansanterveyslaitokselle, ja pääsi koe-eläinhoitajaksi.

*– Palkkaa minut,
älä tuijota ikää!*

DESIRÉE SAADAUI aloitti kuntouttavan työtoiminnan Pakilassa runsas vuosi sitten. Taustalla kokenenut metallimies Jarmo Ranta.

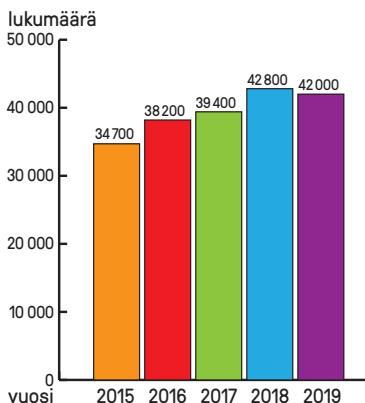
METALLIPAJALLE pääsy on Desirée Saadaouin toiveiden täyttymys.
– Kaikki ystäväni sanovat, että minä ihan hehkun, kun saan olla työssä.

– Joskus elämä potkaisee niin lujaa, että itsensä kokoaminen kestää.

KUNTOUTTAVAAN TYÖTOIMINTAAN OSALLISTUJAT

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien määrä on noussut koko 2010-luvun. Viime vuonna tapahtui käänne, kun talous elpyi ja työvoiman kysyntä kasvoi.

Lähde: Kelan työttömyysturvatilasto

- Olen ennakkoluuloton. Parempi kai se on, että hiiristä ja rotista huolehtii joku eläinrakas kuin sel-lainen, joka ei välitä luontokappaleista tuon tai-vaallista, hän perustelee.

Tilastot siistiksi, viis tuloksista

Ankarimpien kriitikoiden mielestä kuntouttava työtoiminta on kuntien tapa siivota työttömyys-tilastoja. Ohjaamalla asiakkaan työtoimintaan ne vapautuvat niin sanotusta sakkomaksusta, jonka ne joutuisivat maksamaan passiivisina työmarkkina-tuella olevista pitkäaikaistyöttömistä.

Vuositasolla sakot kohoavat kunnan työttömien määrästä riippuen jopa kymmeneen miljooniin. Esimerkiksi Helsingin osittain rahoittaman työ-markkinatuen kustannukset olivat vuonna 2018 yli 62 miljoonaa euroa.

Työtoimintaa on arvosteltu myös siitä, että työ-pajoista on tullut työttömien säilöjä. Toiminta on työttömien ”hilloamista” sen sijaan, että heille tar-jottaisiin eväitä päästä eteen päin elämässään.

Tilastojen mukaan kritiikissä on perää. Terve-yden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tiedusteli vuonna 2016 kunnilta, mihin henkilö sijoittui kuntoutta-van työtoimintajakson jälkeen. Yleisin vastaus oli ”uudelle jaksolle”. Seuraavaksi eniten sijoitettiin työttömyyskortistoon, sitten työkokeiluun. Vain kolmessa prosentissa kuntia yleisin siirtymä oli henkilön työllistyminen.

Stoppi hilloamiselle

Vielä viime vuonna Pakilassakin oli asiakkaita, jotka olivat jämähtäneet sinne jopa viideksi vuo-deksi. Käyneet läpi kaikki osastot useaan kertaan: metallin, puutyöt, verhoiluun ja maalaamon.

Nyt tilanne on parempi, sillä toiminnassa on panostettu työvalmennukseen ja jatko-polutukseen. Lisäksi kaupunki on rajoittanut kun-touttavan työtoiminnan keston kahteen vuoteen.

- Se on ehdoton maksimi. Useimmiten työ-keskuksessa ollaan kaksi tai kolme kolmen kuukau-den jaksoa, kertoo Titta Niemonen.

Tuona aikana henkilön taitoja ja elämän-hallintaa vahvistetaan ja hänen osaamisensa pyri-tään tunnistamaan käytännön työtehtävissä.

Asiakas saa osaamisestaan todistuksen, joka on kehitetty yhteistyössä Stadin ammatti- ja aikuis-opiston kanssa. Se voidaan lukea hyväksi jatko-opinnoissa, ja siitä on apua myös työpaikan saannissa.

Toipuminen vie aikaa

Silti: kaksi vuotta työkeskuksessa on pitkä aika. Pakilan työkeskuksen ylöverhoonon työnjohtaja **Anne Hyvärinen** muistuttaa kuitenkin tosielämän realiteeteista - asiakkaan arjesta ilman euroja, elämönhallintaa ja itsetuntoa.

Keskukseen saattaa tulla viisikymppinen mies likaisissa vaatteissa, parta ajamatta ja viinalle haisten. Kolmen kuukauden kuluttua työvoima-palveluista soitetaan ja kysytään, onko henkilö val-mis lähemmään aktivointisuunnitelman mukaiseen koulutukseen.

- Ei ole. Hän on oppinut vasta pesemään ham-paat ja ajamaan parran ennen kuin lähtee ihmisten ilmoille, sanoo Hyvärinen.

Ihminen kulkee pitkän polun, ennen kuin hän tipahtaa työn ja yhteiskunnan ulkopuolelle. Sama juttu on toipumisessa - se ottaa aikansa.

Fakta on myös se, että kaikista ei ole säännölli-seen palkkatyöhön.

- On ihan ok käydä työkeskuksessa, olla muiden ihmisten seurassa ja saada kannustusta. On lupa olla ylpeä verhoilemastaan tuolista ja kokea elä-mänsä arvokkaaksi. Se on jokaisen ihmisoikeus, muistuttaa Niemonen.

Masennusta ja taloushuolia

90-luvun alkuvuosina Saadaoui tutustui tunisia-laiseen mieheen ja sai nopeaan tahtiin kaksi lasta. Siitä juontaa hänen eksootinen sukunimensä.

- Nuorimman tyttären syntyessä avioliitto oli jo lopussa, ja eron jälkeen masennuin.

Toivuttuaan Saadaoui huomasi, että työllistymi-nen ei ollutkaan enää yhtä helppoa kuin vuosi-kymmen aikaisemmin. Pariin otteeseen hän työskenteli arboretumissa ja sen jälkeen kausi-luonteisesti kaupungin puistotöissä.

Vuonna 2010 Saadaoui aloitti puutarhakoulun, mutta se jäi kesken, kuten aiemmin aloitetut pien-eläinhoitajan opinnot. Varsinaisessa palkkatyössä hän on ollut viimeksi vuonna 2006.

- Joskus elämä potkaisee niin lujaa, että itsensä kokoamiseen menee aikaa.

Sinnikkään naisen tarinaan kuuluu myös toinen masennusjakso ja talousvaikeuksia.

- Laskuja on mennyt perintään, kun olen ollut masentunut. On tullut maksuhäiriöitä, ja niitä sel-vittelen edelleen.

Työelämä tuottaa uupuneita

Desirée Saadaoui on epätavallisen avoin taustas-taan, mutta hänen tarinansa on aika tavallinen työ-keskuksen asiakkaiden keskuudessa.

- Nykypäivän työelämä tuottaa meille koko ajan uusia asiakkaita. On työstä uupuneita ja masen-tuneita - ja on työttömyyteensä uupuneita ja monella tapaa osattomia, sanoo Niemonen.

Anne Hyvärisen mielestä normaaliuden rajat kapenevat kaiken aikaa - myös työelämässä.

- Sanotaan, ettei rekrytoinnissa saa syrjiä ketään iän, sukupuolen tai muun sellaisen seikan takia. Kissan paskat! Ei se noin mene. Työelämän va-atimukset kasvavat ja raamit kapenevat, eivätkä kaikki mahdu sen pakettiin sisään.

Niemosen mukaan tyypillisimmät esteet työn saannille ovat ikä ja puutteellinen koulutus.

- Monilla asiakkaillamme on pitkä työkokemus ajalta ennen vuoden 2008 finanssikiärsiä. Sitten heidät irtisanottiin, ja ammatillinen osaaminen ja it-taidot ruostuivat.

Pakilassa on mahdollisuus päivittää kumpaakin. Myös kaupungin työllisyysneuvon lyhyet ja mak-suttomat korttikoulutukset, esimerkiksi hygienia-passi, työturvallisuuskoulutus ja trukkikortti, tuke-vat työllistymistä.

VERHOOMON työnjohtaja Anne Hyvärinen (vas.) ja kuntouttavan työtoiminnan asiakas Susanna Poutiainen suunnittelevat, miten vanha tuoli saisi uuden elämän.

*Verhoomossa
vaalitaan
käden taitoja.*

Asiakkaiden elämänhallintaa varten on talous- ja velkaneuvonnan infoja sekä yksilöaikoja sosiaalipalveluiden ja -etuuksien neuvontaan ja ohjaukseen. Pakilassa asiakkaille tarjotaan myös kuntoutusohjaajan palveluja ja viriketoimintaa.

Palkkaa minut, älä tuijota ikää!

Desirée Saadaoui on tyytyväinen kaikkeen Pakilan työkeskuksessa kokemaansa ja oppimaansa. Erityisesti siihen, että hän pääsi metallipajalle väentämään rystyset ruuveja ja muttereita.

- Se tuntuu oikealta työltä. Hitsaustakin olen saanut pari kertaa kokeilla, hän iloitsee.

Päässä muhii ajatuksia siitä, mitä hän haluaisi tehdä isona.

- Kesän festarihommat kiinnostavat, erityisesti raskaan metallimusiikin tapahtumat. Voisin kerätä roskia, roudata tavaroita ja auttaa tapahtumien järjestelyissä.

Hän on jo lähettänyt yhteystietonsa verkkosivustolle, joka välittää kausityöntekijöitä kesätapahtumiin. Myös palkkatukityöpaikka Helsingin kaupungilla tai metallialalla kiinnostaisi.

Osana työvalmennusta Saadaoui teki työnhakuvideon, jossa hän peräänkuuluttaa avointa ja tasa-arvoa kannattavaa työnantajaa - sellaista, joka ei ensimmäiseksi tuijota hakijan ikää.

- Voisin olla teille hyvä vaihtoehto, työtä pelkäämättömän ja aloittekykyinen. Yhteydenottoa odottaen! Hän mainostaa videolla. □

Ei palkkatyötä, vaan työtoimintaa

KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA on tarkoitettu pitkään työttömänä olleille. Sen tavoitteena on parantaa heidän työllistymismahdollisuuksiaan ja elämänhallintaa.

Siihen osallistuvien määrä on noussut koko 2010-luvun. Vuonna 2010 heitä oli noin 12 000, viime vuonna 42 000. Suurin ikäryhmä olivat 50–59-vuotiaat, heitä oli neljäsosa kaikista, yli 11 000.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu on kunnilla. Noin 60 prosentissa kunnista se tuotetaan ensisijaisesti omana työnä.

Asiakkaat ohjautuvat työtoimintaan kuntien, TE-toimistojen ja Kelan työllistymistä edistävästä yhteispalvelusta (TYP). Myös kuntien aikuissosiaalityö voi ohjata asiakkaita työtoimintaan.

Työtoiminta perustuu asiakkaan kanssa laadittuun aktivointisuunnitelmaan. Toimintaan osallistutaan 1–4 päivänä viikossa yleensä neljä tuntia kerrallaan. Työtoiminnasta ei makseta palkkaa, vaan yhdeksän euron kulukorvaus/päivä. Lisäksi voi saada bussikortin matkoja varten.

Kuntouttavaa työtoimintaa koskevaa lakia ollaan parhaillaan uudistamassa. Laki ei jatkossakaan määrittele kuntouttavan työtoiminnan sisältöä.

SAK ja ammattiliitot pitävät tärkeänä, että työtoiminta on laadukasta ja henkilön työllistymistä ja elämänhallintaa tukevaa. Kuntouttava työtoiminta ei saa myöskään korvata palkkatuetta tai muuta työsuhteista työtä.

AirRacer

Sievi

Sinulle, joka nautit aidoista asioista

Kodin Pellervo on lehti sinulle, joka haluat lukea elämänmakuisia tarinoita tavallisista ihmisistä, oikeasta elämästä ja arjen ihanuudesta joka kuukausi!

Kodin Pellervo -lehti
kestotilauksena 6 kk

39^e_{5 numeroa}

Tilaaja-
lahjaksi
Finlaysonin
Leinikki-
pöytäliina

TILAUSKORTTI

Kyllä! Tilaan
Kodin Pellervon
vain **39 e/6 kk/5 nroa**

kestotilauksen 1. jakson ja saan tilaajalahjaksi Finlaysonin Leinikki-pöytäliinan. Liinan koko on 145 x 250 cm, 100 % puuvillaa (arvo 43,95 e).

Sukunimi _____

Etinimi _____

Lähiosoite _____

Postinumero ja postitoimipaikka _____

Tarjous on voimassa 30.4.2020 saakka, ja tilaus alkaa seuraavasta mahdollisesta numerosta. Tilaajalahja toimitetaan tilauksen maksajalle maksun suorittamisen jälkeen. Tilaus on kestitilaus ja jatkuu automaattisesti voimassa olevaan hintaan.

PELLERVO-MEDIA OY
Tunnus 5021310
00003 VASTAUSLÄHETYS

Pellervo-Media Oy
maksaa
postimaksun

Varallaoloa vai työaikaa?

Mika Hämäläinen,
lakiasiainjohtaja

Oikeudelliset asiat
mika.hamalainen@jhl.fi

Työtuomioistuimen tuoreen ratkaisun mukaan palomiehet olivat varallaoloaikana tosiasiallisesti työssä. Siten varallaoloaika katsottiin työajaksi.

TYÖTUOMIOISTUIN ANTOI 19.3.2020 viiden JHL:läisen palomiehen kannalta myönteisen välituomion varallaoloaikaa koskevassa asiassa. Palomiehet olivat työskennelleet Keski-Suomen pelastuslaitoksen paloasemilla. Kanne koski reilun kahden vuoden aikaa, joka alkoi 1.1.2014. Tuona aikana palomiesten tuli saapua paloasemalle viiden minuutin kuluessa hälytyksestä.

Kanteen taustalla oli Korkeimman oikeuden (KKO) ratkaisu vuodelta 2015. Tässä ratkaisussa oli kyse tilanteesta, jossa palomiehen tuli olla varallaoloaikana sellaisessa valmiudessa, että paloauto oli voinut lähteä tehtävään viiden minuutin kuluessa hälytyksestä. KKO katsoi osittain työaika-direktiiviä tulkiten, että varallaoloaika tuli lukea työajaksi, jos työntekijä oli tosiasiallisesti sidottu työhön samalla tavalla kuin varsinaisia työtehtäviä suorittaessaan. Sidonnaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa oli valmiusajan pituus.

KKO päätyi erilaiseen ratkaisuun toisessa samana ajankohtana antamassaan ratkaisussa, jossa sairaankuljettajien 15 minuutin lähtövalmiusaika ei yksinään johtanut varallaoloksi katsotun ajan lukemiseen työajaksi. Tässä tapauksessa työntekijät pysyivät varallaoloaikana oleskelemaan myös kotonaan ja työnantaja oli rajoittanut varallaoloajan käyttöä vain valmiusajan pituudella.

KORKEIMMAN OIKEUDEN EDELLÄ mainittujen tuomioiden jälkeen myös Euroopan unionin tuomioistuin antoi samantyyppistä asiaa koskevan ratkaisun vuonna 2018. Tämä ratkaisu käsitteli tilannetta, jossa palomiehen oli vastattava varallaoloaikanaan työnantajansa hälytyksiin kahdeksassa minuutissa. Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan tällä menettelyllä rajoitettiin huomattavasti mahdollisuuksia tehdä mitään muuta ja siksi varallaoloaika oli pidettävä työaikana.

Keski-Suomen pelastuslaitosta koskevassa tilanteessa oli palomiehille asetettu viiden minuutin aika työtuomioistuimen mielestä niin lyhyt, ettei se tosiasiallisesti jättänyt varallaolijoille mahdollisuutta oleskella muualla kuin paloaseman välittömässä läheisyydessä. Näin lyhyen valmiusajan katsottiin rajoittaneen merkittävästi palomiesten mahdollisuutta viettää vapaa-aikaansa haluamallaan tavalla. Työtuomioistuimen mukaan palomiehet olivat varallaoloaikana samalla tavalla työhön sidottuja kuin varsinaisia työtehtäviä suorittaessaan. Näin ollen varallaoloksi katsottu aika tuli lukea työajaksi.

Työtuomioistuimessa on vireillä useita muitakin JHL:läisiä palomiehiä koskevia varallaolokanteita. Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Pirkanmaan pelastus-

laitosten paloasemien osalta työtuomioistuin antaa välituomiot sen jälkeen, kun Euroopan unionin tuomioistuin (EUT) on antanut ratkaisun eräässä saksalaisen tuomioistuimen pyytämässä ennakkoratkaisussa. Tällä ratkaisulla saattaa työtuomioistuimen mielestä olla merkitystä myös edellä mainittujen kanteiden arvioinnissa. Unionin tuomioistuimen ratkaisua voidaan odottaa aikaisintaan tämän vuoden lopulla.

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOKSEN

varallaoloa koskeva välituomio tarkoittaa käytännössä sitä, että kyseiset viisi palomiestä saavat huomattavat palkkasaatavat sen jälkeen, kun työtuomioistuin on antanut saatavien määrää koskevan ratkaisun. Suoritettu varallaolo on ollut täyteen palkkaan oikeuttavaa työaikaa.

Työtuomioistuimen linjaus tarkoittaa, että kaikkien varallaolojärjestelmää käyttävien pelastuslaitosten tulee suunnitella ja sopia käytänteet huolellisesti. Työaika koskevilla EUT:n ja Korkeimman oikeuden ratkaisuilla on merkitystä laajemminkin kuin varallaolon osalta. Ne osoittavat, että työaikadirektiivi on puutteistaan huolimatta tärkeä työkalu eurooppalaisten työntekijöiden työaikasääntelyn ja työsuojelun kannalta.

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

Lue työtuomioistuimen välituomio TT: 19.3.2020, R 167/17

Lue myös motiivilehti.fi

På svenska

Läs lagkolumnen på www.motiv.fi fr.o.m. 15.4.

Motiv

KAN VEM SOM HELST LÄRA SIG DANSA?

Jo, varför inte. Jag tycker att man ska gå modigt med och prova. Alla kan nog om de vill. Det är inte hela världen om man inte genast lyckas, bara man har roligt. Om man vill bli riktigt proffs ska man börja så ung som möjligt.

VAD ÄR DET VIKTIGASTE NÄR MAN TRÄNAR BARN OCH UNGA?

Att det är deras hobby och även om de tränar på hög nivå är det viktigt att de har roligt, trivs här och vill komma hit.

VILKA ÄR DE BÄSTA SKORNA ATT TRÄNA DANS I?

Vi dansar utan skor.

Dansen är mitt liv

text Hellevi Raita foto Patrik Lindström

JAG HAR DANSAT så länge jag minns. Min mamma startade dansföreningen Energy Dance Center i Ingå innan jag föddes. Jag började dansa som femåring och deltog i min första tävling när jag var sju.

Jag tävlade i 14 år i discodans, showdans och i disco free-style, som är discodans där man får göra akrobatik. Jag började leda danstimmar en kväll i veckan när jag var fjorton år. Nu undervisar jag mest i showdans. Jag ställer också upp som domare i Finland och internationellt.

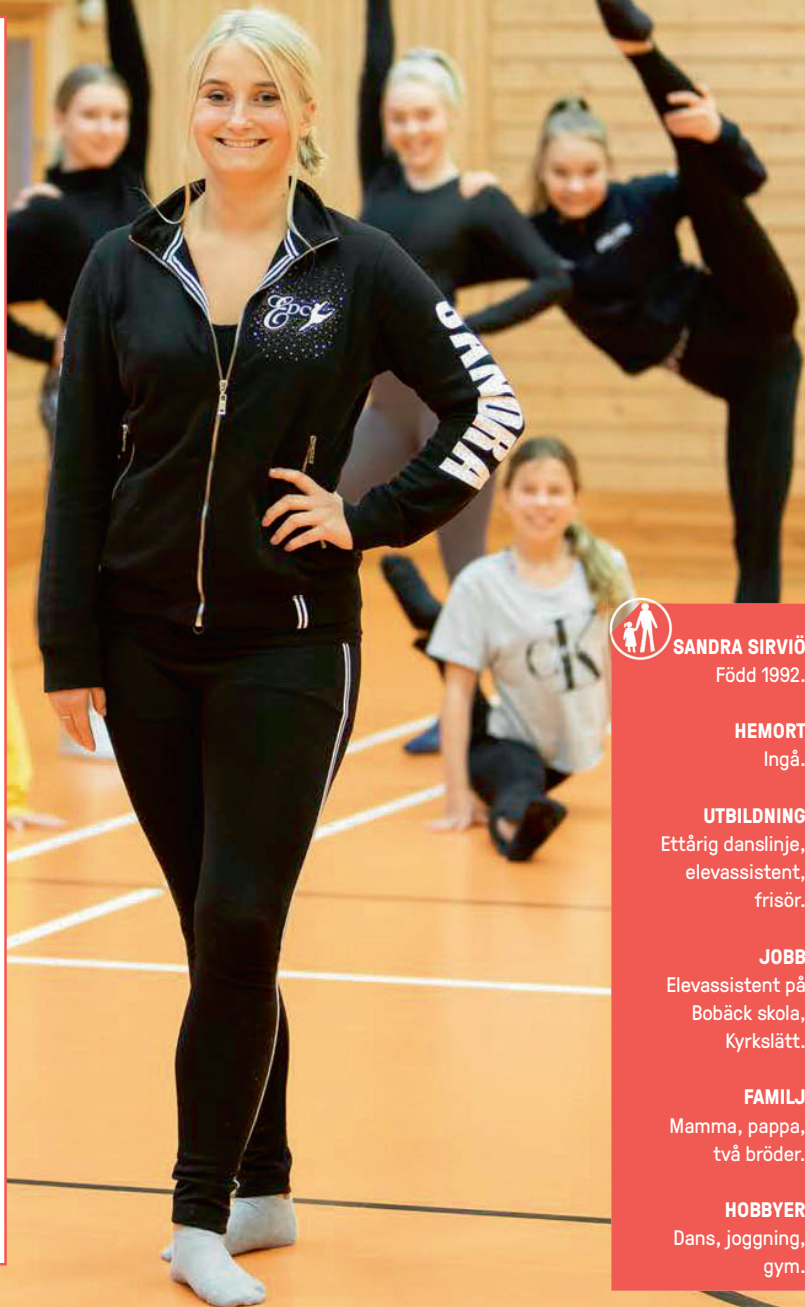
Jag blev elevassistent för att ha ett jobb som går ihop med mina danstimmar och för att jag tycker om att jobba med barn och unga. Jag leder danstimmar flera kvällar i veckan. Flera av dansarna är med på nästan alla timmar.

I SHOWDANS uppträder dansarna solo, duo eller i grupp. De ska ha ett tema och föreställa någon figur: ett djur, en sagofigur eller en person. Man får ha vilken musik som helst och dansa vilken dansstil man vill. Låtarna är två eller tre minuter långa. Man måste vara ganska kreativ och uttrycka sig starkt.

Jag brukar utgå från musiken när jag skapar koreografier åt flickorna. Jag ser till deras personlighet och styrkor och frågar dem vilket slags tema de vill ha. Det är viktigt att de själva tycker om dansen och har det trevligt på scenen.

Vissa flickor har jag sett dansa sedan de var sex år gamla och nu går de i gymnasiet. Det är fint att se hur de utvecklas och växer och hur deras personlighet ändras när de blir äldre. De har klarat sig fint i Finland och utomlands, och kommit hem med medaljer från EM- och VM-tävlingar.

Dansen har gett mig vänner för livet och ett jobb. Det är en livsstil för mig. Nästan allt jag gör har något med dans att göra. Om jag inte har timmar själv ser jag ofta på min mammas danstimmar. Om jag kunde skulle jag jobba heltid med dans, men det går inte att ha så många timmar i en så här liten by. □

SANDRA SIRVIÖ
Född 1992.

HEMORT
Ingå.

UTBILDNING
Ettårig danslinje,
elevassistent,
frisör.

JOBB
Elevassistent på
Bobäck skola,
Kyrkslätt.

FAMILJ
Mamma, pappa,
två bröder.

HOBBYER
Dans, jogging,
gym.

Merkkejä maineesta

Tarinoita suomalaisista brändeistä

Vahva brändi

Tuore tietokirja *Merkkejä maineesta - Tarinoita suomalaisista brändeistä* kertoo suomalaisten palvelu-, tuote- ja yritysbrändien synty- ja kehitystarinoita. JHL on mukana esimerkkinä onnistuneesta brändinrakentamisesta.

JHL:n graafinen suunnittelija **Leena Nätti** on yksi kirjaan haastatelluista. Hän kertoo, että JHL:n brändi perustuu liiton strategiaan ja siihen sisältyviin arvoihin.

Hänen mukaansa liiton arvot ovat säilyneet samankaltaisina sen perustamisesta asti. Nykyiset strategiaan kirjatut arvot ovat jäsenlähtöisyys, oikeudenmukaisuus ja rohkeus.

Liiton arvoja päivitetään viiden vuoden välein eli aina kun liiton uusi edustajisto ja johto valitaan.

Kirjan tekijöitä ovat brändisuunnittelija ja -tutkija **Heikki Nuutinen** ja copywriter, mainonnan suunnittelija **Martti Korpjaakko**. He keräsivät kahden vuoden ajan taustatietoja lukuisista yrityksistä ja organisaatioista.

Haastateltavia oli lähes 200. Kirja on tarkoitettu myös oppikirjakäyttöön.

Ammattiliiton brändiin vaikuttavat suuresti jäsenten edunvalvonnan laatu ja se, miten onnistuneesti liiton katsotaan suoriutuvan työehtosopimusneuvotteluissa. Palkan- korotukset, etenkin merkittävät sellaiset, ovat hyvää mainosta liitolle.

Ammattiliittojen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden tuloksellisuutta ja mainetta puntaroidaan sillä, kuinka näkyvästi ja vaikuttavasti ne pitävät esillä työntekijöiden ja jäsentensä asemaa ja arvostusta.

Nykypäivän asenteet, arvot ja ennakkoluulot ovat asioita, joihin on yhä hankalampaa vaikuttaa. Vahvan brändikuvan säilyttämisessä on haasteensa. JHL on paikkinut brändinsä eteen lujasti töitä, ja tekee niin myös jatkossa: *oikeudenmukaisesti, rohkeasti ja jäseniä kuunnellen.*

en julkisten aloje
istivät voimans
en ed
a tavoit
tyisen sektorin ka
ä nykyaikainen toimija

Työttömyys- pandemia uhkaa

Koronapandemia ja sen leviäminen uhkaavat Kansainvälisen työjärjestö ILO:n arvion mukaan jopa 25 miljoonaa työpaikkaa maailmanlaajuisesti. Kriisi koettelee pahimmin erityisesti naisvaltaisia aloja.

ILO:n arvion mukaan noin 57 prosenttia koko maailman työssäkäyvistä naisista työskentelee palvelu- ja hoiva-aloilla. Miesten vastaava luku on hieman yli 45 prosenttia.

Kehittyvissä maissa itsensä työllistäjien määrä on suuri, ja heidän osaltaan työtilanne on vaikeutunut ja vaikeutuu, kun ihmisten liikkumista rajoitetaan.

47%

KUNNAN NAISILLA KIIREISINTÄ

Naispalkansaajien kokeman kiireen kasvu on yhteydessä siihen, että kiireestä on tullut erityisen yleistä naisvaltaisella kuntasektorilla (43 %) verrattuna valtio- tai yksityissektoreihin (29–30 %). Naiset kuitenkin kokevat haittaavaa kiirettä kaikilla sektoreilla selvästi yleisemmin kuin miehet – kuntasektorin naisilla osuus nousee peräti 47 prosenttiin.

Kasvata jaksamistasi

MIETITYTTÄÄKÖ terveytesi, työssä jaksaminen tai elämänhallinnan kysymykset? Näihin kaikkiin on mahdollista saada hyvät eväät Kelan KIILA-kuntoutuksessa.

Kuntoutukseen kannattaa hakeutua ajoissa, jo ennen kuin kuormittuneisuus ja jaksamisvaikeudet käyvät ylivoimaisiksi.

Nimenomaan JHL:läisille suunnattuja kuntoutuksia alkaa tänä syksynä neljä: sote-, varhaiskasvatus-, teknisen puolen sekä aktiiveille omansa.

KIILA-kuntoutuksen kohderyhmää ovat työssä olevat alle 67-vuotiaat.

Kuntoutus on maksutonta. Jos työnantaja ei maksa kuntoutuspäiviltä palkkaa, voi Kelalta hakea kuntoutusrahaa. Kela maksaa myös korvausta matkakuluista.

Kuntoutukseen haetaan oman työterveyshuollon kautta, ole siis yhteyksissä sinne mahdollisimman pian. Voit saada suosituksen kuntoutukseen myös perusterveyden-

huollosta, mikäli sinulla ei ole järjestettyä työterveyshuoltoa. Nyt on sopiva aika laittaa asia vireille!

LISÄTIETOJA LÖYDÄT: jhl.fi -> ajankohtaista

***Hoi, te yhdistyksen toimijat:
Ilmoitelkaa työsuojeluihmisten
ajantasaiset tiedot liiton jäsen-
rekisteriin. Etenkin yksityisen
sektorin työsuojeluvaihtoja
kovasti kaipaillaan!***

Verkkoon kurssille!

Muistathan, että JHL tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden opiskella myös verkossa. Voit opiskella verkko-opintoina muun muassa luottamusmiestaitoja, työelämän tietosuojaa, lehtikirjoittelua, viestinnän sähköisiä työkaluja ja julkisia hankintoja.

jhl.fi/koulutus

Onhan jo kalenterissa?

Tule Ammattialafoorumiin, JHL:n suurimpaan jäsen tapahtumaan. Tarjolla on huippupuhujia ja mahtava iltagaala. Ammattialafoorumi järjestetään 23.-24. lokakuuta Tampereella. Älä missään nimessä missä tätä tapahtumaa!

Lue lisää ja ilmoittaudu: jhl.fi/ammattialafoorumi2020

Hyvinvointia kesällä

Palkansaajien hyvinvointi ja terveys PHT:n tuetut lomat ja kurssit jatkuvat näillä näkymin heinäkuussa. Hakuaika on parhaillaan menossa loppukesän ja syksyn kurssille. Ota perhe mukaan ja lähde yhteiselle hyvinvointikurssille löytämään yhteisiä elämyksiä!

pht.fi

KYSY IHMEESSÄ

Tarvitsenko etätöyväkuutuksen?

TEEN TÖITÄ kotona koronaepidemian takia. Työnantaja ei ole informoinut millään tavoin vakuutusturvasta etätöypäivän aikana. Kattaako lakisääteinen työtaturmavakuutus myös etätöössä sattuvat onnettomuudet vai tarvitaanko lisäakuutus?

VASTAUS: Työnantajan pakollinen työtaturma- ja ammattitautilakiin perustuva vakuutus ei kata likimainkaan kaikkia etätöypäivän aikana sattuneita vahinkoja. Tämä on hyvä muistaa, kun työskentelee kotona.

Etätöitä tehtäessä työtaturmavakuutus kattaa vain välittömästi työtehtävää suorittaessa sattuneet vahingot. Jos työtuoli kaatuu, kun istut tietokoneen ääressä tekemässä töitä, ja loukkaat raajasi, olet lakisääteisen vakuutuksen piirissä. Samoin jos kannettava tietokoneesi putoaa isovarpaalle ja varvas murtuu.

Mutta jos kompastut ja murrat kyynärluusi hakiessasi keittiöstä juotavaa tai matkalla vessaan kesken työpäivän, vakuutus ei korvaa vahingosta aiheutuvia kuluja. Työpaikalla nämä tapaturmat sisältyvät työtaturmavakuutukseen, kotona eivät.

Koska etätöy on valtaosan tietokoneen ääressä tapahtuvaa tietotyötä, sattuu työhön liittyviä työtaturmia varsin vähän.

Etätöiden riskejä on mahdollista katkaista lisäakuutuksin. Työnantajasi voi ottaa erillisen etätöyväkuutuksen tai liittää työtaturmavakuutuksen vapaaajan ryhmäakuutukseen.

Tämä on erityisen suositeltavaa nyt epidemian aikana, kun huomattava osa palkansaajista työskentelee kotona.

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi.

Alltid anträffbar?

Modern teknik gör oss anträffbara dygnet runt, även i jobbärenden. Att något är möjligt gör det ändå inte önskvärt.

text Saija Heinonen översättning Marina Wiik illustration Anita Polkutie

Pling! Smarttelefonen gör sig påmind precis när du intagit en skön ställning på soffan. Skärmen visar att det finns nya meddelanden i Whatsapp-gruppen som arbetsgivaren grundat. Du funderar om du måste reagera genast eller inte.

Arbetsmiljöombudet **Merja Hyvärinen** på JHL säger att meddelandet gott kan få vänta till nästa arbetsdag.

- Arbetsgivaren kan inte förutsätta att arbetstagaren läser meddelanden under sin vilotid, i synnerhet om det inte finns skriftliga överenskommelser om spelreglerna.

Dessutom har inte alla ännu tillgång till en smarttelefon eller sociala medier. Antagandet om att alla skulle vara ständigt anträffbara genom många olika kanaler är felaktigt.

Beredskapstjänst undantag

Arbetstagaren måste vara nåbar enbart om hen har total arbetstid och även då måste det beaktas i lönen.

Arbetsgivaren kan alltså inte ensidigt tvinga den anställda att överskrida den arbetstid som nämns i arbets- eller kollektivavtalet. Övertid förutsätter alltid arbetstagarens samtycke, enligt arbetstidslagen.

- Det är viktigt att inse att det inte är egalt om gränserna mellan arbete och fritid suddas ut, säger Hyvärinen.

Hon menar att den tid som arbetstagaren förutsetts vara konstant anträffbar på fritiden snarare kan tolkas som arbetstid än vilotid.

Om det i arbetsavtalet finns överenskommelser om beredskapstjänst eller om arbetet innebär jourande, är det naturligtvis en plikt att vara anträffbar.

- Arbetarskyddslagen manar arbetsgivaren att se till att arbetstagaren inte belastas för hårt.

Undvik känsliga uppgifter

Digitala applikationer, program och apparater väller in i både arbets- och privatlivet, nästan

oberoende av yrke. Längre karriärer och automatisering av arbetsuppgifter kräver idog inläring av ny teknologi, ofta flera gånger om.

Ibland haltar såväl de nya systemen som motiveringarna till att de behövs. Det är inte självklart att de anställda kan påverka beslut som berör deras jobb.

För ett tag sedan beslutade VR ensidigt att informera vikarierande lokförare om kommande arbetspass endast via en mobilapp. Om planen hade verkställts, skulle lokförarna ha tvingats kolla sina arbetspass i appen. Det skulle ha varit fallet även under ledigheter, semesterar och i samband med sjukfrånvaro.

Den tilltänkta arbetstidsappen kom som en total överraskning för de anställda och motståndet mot den hotade att stoppa tågtrafiken i huvudstadsregionen.

Privatlivet måste skyddas

Merja Hyvärinen påpekar att särdragen i olika yrken bör beaktas noga då arbetsgemenskaper gör upp regler för utbyte av meddelanden utanför arbetstid.

Hon lyfter fram social- och hälsovårdssektorn som exempel och påpekar att känsliga uppgifter om klienterna inte får dryftas i diskussionsgrupper. För det första hindras det av tystnadsplikten, för det andra är chattgrupper inte nödvändigtvis informationssäkra.

Förutom klientens rättigheter måste även arbetstagarens rätt till skydd för privatlivet beaktas.

- En Whatsapp-grupp är inte rätt forum att meddela om till exempel sjukledigheter. Sådana ärenden måste kunna skötas direkt med chefen, säger Hyvärinen.

Alltså: Nästa gång du får ett arbetsrelaterat meddelande då du precis krupit upp i soffan, ta ett starkare grepp om fjärrkontrollen eller veckomagasinets och göm jobbtelefonen under dynan. Du har rätt att vara ledig och ska inte behöva tänka på jobbärenden under din fritid. □

– Den som fingrade på telefonen fick skällor. Ändå skulle vi ha koll på chefens meddelanden.

POPULÄRAST

68

55

SNABBA MESS

Av finländarna använde 68 procent
Whatsapp för att skicka
snabbmeddelanden.

Facebook användes av 55 procent.
Källa: Statistikcentralen 2019

Chefens mess fick anställda att gråta

”Ville” jobbade i butik under studietiden. Han trivdes bra, tills chefens nedvärderande och smaklösa telefonmessande fick arbetsgemenskapen att börja falla sönder.

– Meddelandena som kom via Whatsapp-gruppen kan jämföras med de tweetar som Trump brukar skicka under nattens mörka timmar, säger Ville, som egentligen heter något annat.

Meddelandena skickades när som helst på dygnet. Ibland var innehållet vettigt, men oftast osakligt: skäll, svordomar, anklagelser, arga emoji. Ofta flankerades texten av en bild som visade hur och var den anställda agerat på ett sätt som chefen inte gillade.

Även om namn inte nämndes, kunde alla räkna ut vem den ”skyldiga” var. Den utpekade svarade ofta med att ödmjukt be om ursäkt för miss tagen, som ofta var ganska harmlösa.

– Det kom till exempel en bild av en brödhylla, där alla påsar inte var vända åt samma håll. Vilket hemskt misstag!

Chefen delade också ut order i pappersform.

– Pausrummets väggar hade tapetserats med Post it-lappar. Före pausen skulle man kolla meddelandena i Whatsapp samt de nya lapparna på väggen.

Det fanns inga gemensamma principer för att skicka och ta emot meddelanden. Spelreglerna gjordes upp av arbetsgivaren.

– Den som fingrade på telefonen fick skällor. Ändå förväntades vi ha koll på de meddelanden som chefen skickat.

Chefen har i dagsläget raderat meddelandena med de grövsta påhopp. Ville misstänker att hen insett att det inte skulle se bra ut om någon kom på att publicera dem.

Tunne juuresi

Tunnen huonosti juureni, joten aloitin sukututkimusmatkan. Sisäinen Auneni ja Arttuni puhuvat yhä päässäni, monesti vaativasti ja keskenään ristiriitaisestikin. Nuo tutut äänet määrittävät, minkälainen on hyvä työihminen, äiti ja maailmassa.

Onneksi en ole ollut pienimmässäkään määrin konmarinoija eli liian tavaran siivoaja, vaan marinoija. Löysin nimittäin varastosta muistoja pursuavan laatikon, täynnä päiväkirjoja ja kirjeitä. Siellä oli myös muistoesineitä, kuten isän mossossa killunut maskotti, jalkapallopoika, jolta olivat jo raajat ja pallo hukkuneet. Myös äidin nailonmekko violetein samettinauhoin liikutti.

Esineet lennättivät lapsuuteeni, myös sen kipeisiin kohtiin, kuten isän liian aikaiseen kuolemaan. Menin myös sukututkimuskurssille etsiäkseni isäni perhetaustaa, jotta saisin sieltä selityksiä hänen käyttäytymiseensä. Lopulta hairahduin geneettiseenkin sukututkimukseen ja lähetin sylkinäytteitäni Amerikkaan.

Moni asia on selvinnyt. Minulle on siirtynyt menneestä ainakin puhumattomuuden ja tunteiden näyttämättömyyden taakka. Äitini poskea silitin ensi kerran hänen kuolinvuoteellaan, kun hän pyysi laittamaan rasvaa kuivuneisiin kasvoihinsa. Isänikin puhui vain kossupullon avulla, mutta oliko se ihme? Hänen isänsä oli äpärä, ja vanhempansa kuolleet hänen pienenä ollessaan. Isoveli ammuttiin Hirsylässä syliin jatkosodan tiedusteluretkellä. Hän itsekin haavoittui myöhemmin ja joutui evakoksi.

Psykiatri Martti Siirala on todennut, että ”se, mikä ei tule yhdessä jaetuksi, tulee jonkun kannettavaksi – taakka-siirtymäksi.” Tällä tarkoitetaan sukupolvelta toiselle kulkeutuvia ongelmia ja tunnetiloja, jotka on työnnetty pois mielestä. Traumaattisia kokemuksia syntyy erityisesti katastrofien, kuten sotien aikana, mutta myös sairauksista, onnettomuuksista ja hylkäämisistä. Taakat voivat ilmetä myös masennuksena tai muina sairauksina. Niistä on kuitenkin ulospääsy: marinadista esille nostaminen ja puhuminen.

Toisaalta olen kasvanut sitkeäksi äitini moton, kestä, kärsi, taistele ja voita, hengessä. Isä toi kotiin kauno-
kirjoitusvihkoja ja kirjoja paljon ennen kansakoulun alkua.

He kannustivat tekemään työnsä hyvin ja kouluttautumaan, äiti erityisesti nauramaan. Olisiko se ilosiirtymää?

Tutkimusmatkani paisui materiaaliltaan niin isoksi, että aloin kirjoittaa kirjaa. Mikä rooli on perimällä, elinympäristöllä ja omalla tietoisella toiminnalla elämään? Kävin läpi kasan tutkimuksia havaitakseni, että arviot geeniperimän osuudesta vaihtelevat 0–60 prosenttiin. Geenit, ympäristö ja oma toiminta eivät toimi irrallaan toisistaan. Esimerkiksi älykkyyttä voidaan kasvattaa sopivalla opetuksella. Onnellisuuttakin voi opetella, vaikkei olisikaan syntynyt onnellisten tähtien alla.

Loppujen lopuksi omilla käsityksillä itsestä on iso rooli. Jos Tampereen yliopiston tutkijat ovat saaneet jo elottomankin materiaalin oppimaan, uskon, että ihminenkin voi oppia tuntemaan itseään ja vaikuttaa myönteisesti elämänsä kulkuun. □

Marja-Liisa Manka

on työhyvinvoinnin asian-
tuntija. Hän on työskennellyt Tampereen yliopiston työhyvinvoinnin professorina ja kirjoittanut tietokirjoja.

Kuva Merja Ojala

*Sisäinen Auneni ja Arttuni
puhuvat yhä päässäni, monesti
vaativasti ja ristiriitaisesti.*

Henkivakuutus kertoo, että rakastat

Henkivakuutus kertoo, että pidät kädestä kiinni – aina.
Laske yllättävän edullinen hinta järjestöjäsenen
henkivakuutukselle verkossa vaikka heti.

if.fi/henkivakuutus

Vakuutuksen myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

KANSAINVÄLISET PUHTAUSALAN AMMATTIMESSUT

TAMPEREEN MESSU-JA URHEILUKESKUS

24.-25.3.2021

finnclean.fi | #finnclean

YHTEISTYÖSSÄ

NÄYTTETILLE-
ASETTAJA,
VARAA PAIKKASI NYT!

VELI-PEKKA ROUVALI

✉ veli-pekka.rouvali@tampereenmessut.fi
☎ 050 516 4005

JUKKA JÄRVINEN

✉ jukka.jarvinen@tampereenmessut.fi
☎ 040 159 2221

Tampereen Messut

Liikunnan ja hyvinvoinnin ammattimessut

24.-25.3.2021

TAMPEREEN MESSU- JA URHEILUKESKUS